

GARAŞSYZYK BITARAPYK YLYM-BILIM PARAHATÇYLЫК DILLERI YNANYSMAK YÖRELGELERI DÜNYA DILLERI JENGYYETİ ÖWRENİS PEDAGOGIKA OKATMAGYŇ USULYETİ
GARAŞSYZYK BITARAPYK YLYM-BILIM PARAHATÇYLЫK DILLERI YNANYSMAK YÖRELGELERI DÜNYA DILLERI JENGYYETİ ÖWRENİS PEDAGOGIKA OKATMAGYŇ USULYETİ
GARAŞSYZYK BITARAPYK YLYM-BILIM PARAHATÇYLЫK DILLERI YNANYSMAK YÖRELGELERI DÜNYA DILLERI JENGYYETİ ÖWRENİS PEDAGOGIKA OKATMAGYŇ USULYETİ

FILOLOGIÝANYŇ MESELELERİ

ВОПРОСЫ ФИЛОЛОГИИ

ISSUES OF PHILOLOGY

GARAŞSYZYK BITARAPYK YLYM-BILIM PARAHATÇYLЫK DILLERI YNANYSMAK YÖRELGELERI DÜNYA DILLERI JENGYYETİ ÖWRENİS PEDAGOGIKA OKATMAGYŇ USULYETİ
GARAŞSYZYK BITARAPYK YLYM-BILIM PARAHATÇYLЫK DILLERI YNANYSMAK YÖRELGELERI DÜNYA DILLERI JENGYYETİ ÖWRENİS PEDAGOGIKA OKATMAGYŇ USULYETİ
GARAŞSYZYK BITARAPYK YLYM-BILIM PARAHATÇYLЫK DILLERI YNANYSMAK YÖRELGELERI DÜNYA DILLERI JENGYYETİ ÖWRENİS PEDAGOGIKA OKATMAGYŇ USULYETİ



ISSN 3079-9449 (Onlayn)

FILOLOGIÝANYŇ

MESELELERİ

3/2025

ESASLANDYRYJYSY – DÖWLETMÄMMET AZADY ADYNDAKY TÜRKMEN MILLI DÜNYÄ DILLERI INSTITUTY

DARALMATÇYUK DILLERI
BITARAPYK

ISSUES OF PHILOLOGY

ВОПРОСЫ ФИЛОЛОГИИ



CONTENTS

СОДЕРЖАНИЕ

JEMGYÝETI ÖWRENIŞ YLYMLARY

SOCIAL SCIENCES

СОЦИАЛЬНЫЕ НАУКИ

5

Baýramgözel Myradowa

Türkmen Bitaraplygynyň hukuk esaslary

Bayramgozel Myradova

Legal Basis of Turkmen Neutrality

Байрамгозель Мырадова

Правовые основы туркменского нейтралитета

10

Oguljennet Berdiliýewa

Türkmeniň döwletlilik ýörelgesinde maşgalanyň orny

Oguljennet Berdiliyeva

The Role of Family in the Turkmen Concept of Statehood

Огулдженнег Бердылиева

Роль семьи в туркменской государственной концепции

14

Kakamyrat Rejebow

Bitarap Türkmenistan – parahatçılık we ynanychmak taglymatyny ilerledyän döwlet

Kakamyrat Rejebov

Neutral Turkmenistan – a State Promoting the Doctrine of Peace and Trust

Какамырат Реджепов

Нейтральный Туркменистан – государство, пропагандирующее доктрину мира и доверия

22

Maksat Çaryýew

Dünýäde parahatçılıgy üpjün etmekde dil syýasatynyň orny

Maksat Charyyev

The Role of Language Policy in Ensuring World Peace

Максат Чарыев

Роль языковой политики в обеспечении мира во всем мире

27

Maýagözel Geldiyewa

Türkmenistanyň parahatçylyk söýjilikli daşary syýasy strategiýasy

Mayagozel Geldiyeva

Turkmenistan's Peaceful Foreign Policy Strategy

Маягозель Гельдыева

Миролюбивая внешнеполитическая стратегия Туркменистана

33

Aýlar Gylyjowa

Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýly: hyzmatdaşlyk arkaly has gowy
dünyä gurmak

Aylar Gylyjova

International Year of Peace and Trust: Building a Better World Through
Cooperation

Айлар Гылышкова

Международный год мира и доверия: построить лучший мир через
сотрудничество

38

Natalýa Baranowa, Wladimir Paşkewiç

ÝUNESKO kafedralarynyň we klublarynyň hyzmatdaşlygynyň geljegi barada

Natalia Baranova, Vladimir Pashkevich

On the Prospects for Cooperation Between the UNESCO Chairs and Clubs

Наталья Баранова, Владимир Пашкевич

О перспективах сотрудничества кафедр и клубов ЮНЕСКО

44

Gabriela Turisowa, Maksat Bugrayew

Merkezi Aziýa ýürtlarynyň ýaşlarynyň dialogy: Halkara parahatçylyk we
ynanyşmak ýylynda hyzmatdaşlygyň geljegi nazarlaýan ugurlary

Gabriela Turisova, Maksat Bugrayev

Youth Dialogue in the Central Asia: New Formats of Cooperation in the
Context of the International Year of Peace and Trust

Габриела Туристова, Максат Буграев

Диалог молодёжи стран Центральной Азии: новые форматы
сотрудничества в контексте Международного года мира и доверия

FILOLOGIÝA

PHILOLOGY

ФИЛОЛОГИЯ

50

Tumar Saparmyradowa

Türkmen Bitaraplygy we onuň dil bilen özara baglanyşygy

Tumar Saparmyradova

Turkmen Neutrality and Its Connection with Language

Тумар Сапармурадова

Туркменский нейтралитет и его взаимосвязь с языком

GADYRLY OKYJYLAR!

Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynda döwletimiziň hyzmatdaşlyk, ynanyşmak we dostluk ýörelgelerine esaslanýan daşary syýasatynda umumadamzat bähbitli başlangyçlaryň öne sürülmegi ýurdumyzyň dünýä yüzündäki abraýyny has-da belende göterýär. Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygynyň şanly 30 ýylliygy dabaraly bellenýän 2025-nji ýylda halkymyzyň gadymdan gelýän parahatçylyk söyüjilik, hoşníyetlilik, ynsanperwerlik, myhmansöyerlik däpleriniň Ýer ýüzünde şöhratlandyrylmagy raýatlarymyzy has-da ruhlandyrýar. Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasy tarapyndan Türkmenistanyň başlangyjy bilen, 86 döwletiň awtordaş bolup çykyş etmeginde 2025-nji ýylyň «Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly» diýip yylan edilmegi halkara gatnaşyklarynda döwletimiziň hemişelik Bitaraplyk hukuk derejesiniň ähmiyetiniň yzygiderli ýokarlanýandygyny aýdyň görkezýär. Şu ýylyň 5-8-nji awgusty aralygynda «Awaza» milli syýahatçylyk zolagynda Birleşen Milletler

DEAR READERS!

In the International Year of Peace and Trust, the promotion of international initiatives of common interest in the foreign policy of our state, based on the principles of international cooperation, trust and friendship, further strengthens the authority of our country in the world. In 2025, when the significant 30th anniversary of permanent Neutrality of Turkmenistan is celebrated, the glorification of the ancient traditions of peacefulness, good neighborliness, humanism and hospitality of our people throughout the world further strengthens the patriotic spirit of our citizens. The proclamation by the United Nations General Assembly of 2025 as the «International Year of Peace and Trust» on the initiative of Turkmenistan and in co-authorship with 86 states clearly demonstrates the steadily increasing importance of the legal status of permanent Neutrality of the state in the international relations. The essence of the International Year of Peace and Trust, declared by the League of Nations, was also reflected in the events held within the framework

УВАЖАЕМЫЕ ЧИТАТЕЛИ!

В Международный год мира и доверия продвижение международных инициатив и эффективная внешняя политика нашего государства, основанная на принципах международного сотрудничества, доверия и дружбы, еще больше укрепляют авторитет страны, поскольку это демонстрирует её активную роль на мировой арене. В 2025 году наша страна будет широко праздновать знаменательное событие – 30-летие обретения Туркменистаном статуса постоянного нейтралитета. Прославление во всем мире древних традиций миролюбия, добрососедства, гуманизма и гостеприимства туркменского народа формирует чувство патриотизма и любви к Родине. Провозглашение Генеральной Ассамблей Организации Объединенных Наций 2025 года «Международным годом мира и доверия» по инициативе Туркменистана и в соавторстве с 86 государствами наглядно свидетельствует о неуклонно возрастающей значимости правового

Guramasynyň Deňze çykal-gasy bolmadyk ösüp barýan döwletler boýunça üçünji maslahatynyň çäklerinde geçirilen çärelerde hem Milletler Bileleşigi tarapyn-dan yglan edilen Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynyň düýp mazmuny öz beýanyny tapdy.

«Filologiyanyň me-seleleri» atly ylmy-usuly elektron žurnalymyzyň şu sanynda türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň, hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň parasatly ýolbaşylygyna-da amala aşyrylýan umu-madamzat ähmiyetli işleri giňden wagyz etmek we dünýä ýaýmak maksady bilen, türkmen Bitaraply-gynyň hukuk esaslary, Bi-tarap Türkmenistanyň para-hatçylyk we ynanyşmak taglymaty, dünýäde para-hatçylygy üpjün etmekde dil syýasatyň orny bilen baglanyşykly makalalary okyjylara ýetirmegi makul bildik.

of the Third UN Conference on Landlocked Developing Countries in the Avaza National Tourism Zone from 5 to 8 August this year.

In this issue of our scientific and methodological electronic journal «Issues of Philology» for the purpose of wide propaganda and coverage of the work of global significance carried out under the wise leadership of the National Leader of the Turkmen people our Hero-Arkadag and Esteemed President Arkadagly Hero Serdar, we decided to present to our readers articles that set out views on the legal foundations of Turkmen Neutrality, the doctrine of peace and trust of Neutral Turkmenistan, as well as the role of language policy in ensuring peace throughout the world.

статуса постоянного нейтралитета государства в международных отношениях. Суть Международного года мира и доверия, объявленного Организацией Объединенных Наций, нашла отражение и в мероприятиях, проведённых в рамках Третьей конференции ООН по развивающимся странам, не имеющим выхода к морю, в Национальной туристической зоне «Аваза» с 5 по 8 августа текущего года.

В этом выпуске научно-методического электронного журнала «Вопросы филологии» в целях широкой пропаганды и освещения этого важнейшего исторического события мирового значения, проведённого под мудрым руководством Национального Лидера туркменского народа Героя-Аркадага и нашего уважаемого Президента – Аркадаглы Героя Сердара, мы решили представить нашим читателям статьи, в которых излагаются взгляды на правовые основы туркменского нейтралитета, доктрину мира и доверия нейтрального Туркменистана, а также роль языковой политики в обеспечении мира во всём мире.

TÜRKMEN BITARAPLYGYNÝŇ HUKUK ESASLARY



LEGAL BASIS OF TURKMEN NEUTRALITY

ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ТУРКМЕНСКОГО НЕЙТРАЛИТЕТА

TM

*Baýramgözel Myradowa,
Türkmenistanyň Mejlisiniň
deputaty, Mejlisin ýlym, bilim,
medeniýet we ýaşlar syýasaty
baradaky komitetiniň başlygy*

ENG

*Bayramgozel Myradova,
Deputy of the Mejlis of
Turkmenistan, Chairperson of
the Mejlis Committee on Science,
Education, Culture and Youth
Policy*

RU

*Байрамгозель Мырадова,
депутат Меджлиса
Туркменистана, председатель
Комитета Меджлиса по
науке, образованию, культуре
и молодежной политике*

Annotation

Makalada Türkmenistanyň Bitaraplygynyň aýratynlyklary, onuň sebitde we dünýäde durnuklylygy üpjün etmäge gönükdirilendigi, Türkmenistanyň Konstitusiýasynda we Türkmenistanyň hemişelik bitaraplygy hakynda Türkmenistanyň Konstitusion Kanunynda berkidilendigi, bu hukuk resminamalarynda Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygynyň esasy ýörelgeleriniň, maksatlarynyň we wezipeleriniň kesgitlenendigibarada gürrüň edilýär. Parahatçylygy, howpsuzlygy pugtalandyrmakda hemişelik Bitaraplyk hukuk derejesine eýe bolan Türkmenistanyň amala aşyrýan işleriniň halkara jemgyýetçiliği tarapyndan goldanylýandygy, dünýä döwletleriniň arasynda abraýyny ýokarlandyrýandygy we onuň sebtidäki ähmiýetini has-da pugtalandyryandygy aýratyn nygtalýar.

Annotation

The article examines the features of Turkmenistan's Neutrality, its focus on ensuring stability in the region and the world, enshrined in the Constitution of Turkmenistan and the Constitutional Law on Neutrality, as well as the basic principles, goals and objectives of Turkmenistan's permanent Neutrality defined in these legal documents. It is especially emphasized that the activities of Turkmenistan, which has the legal status of permanent Neutrality, to strengthen peace and security are supported by the international community, increase its authority among the states of the world and further strengthen its importance in the region.

Аннотация

В статье рассматриваются особенности нейтралитета Туркменистана, его направленность на обеспечение стабильности в регионе и мире, закрепленные в Конституции Туркменистана и Конституционном законе о нейтралитете, а также определены основные принципы, цели и задачи постоянного нейтралитета Туркменистана. Подчеркивается, что проводимая Туркменистаном деятельность по укреплению мира и безопасности, государства, имеющего правовой статус постоянного нейтралитета, находит поддержку международного сообщества, повышает его авторитет среди мировых держав и еще больше укрепляет его значение в регионе.

Açar sözleri: Bitaraplyk, halkara hukugy, daşary syýasat, parahatçylyk, durnukly ösus, öňüni alyş diplomatiýasy, sebit howpsuzlygy.

Türkmenistanyň 1991-nji ýylda gazanan Garaşsyzlygy halkymyzy mizemez erkinlige, ruhy hem-de maddy gymmatlyklara eýe edip, ýurdumyzy halkara giňişliginde özbaşdak döwlet hökmünde ykrar etdi.

Garaşsyzlygyny gazanan Türkmenistan Bitaraplyk syýasatyny öne sürdi. 1995-nji ýylyň 12-nji dekabrynda Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynda kabul edilen «Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygy» atly Kararnamanyň esasynda Türkmenistanyň ilkinji Bitarap döwlet hökmünde ykrar edilmegi Garaşsyzlygyna eýe bolandan soňra ýurdumyzyň syýasy durmuşyndaky iň möhüm wakalaryň biri boldy. Türkmenistanyň halkara derejedäki abraýyny artdyrdy, halkara hyzmatdaşlygyň gerimini giňeltdi, sebitde we dünýäde hoşniyetli goňsuçylyk gatnaşyklaryny ösdürmäge aýdyň ýol açdy. Garaşsyz Türkmenistan gysga wagtyň içinde Bitaraplygyň türkmen nusgasyny döretdi. Türkmen Bitaraplygy «oňyn Bitaraplyk» diýlip atlandyryldy. Ýurdumyzyň daşary syýasaty özüniň oňyn Bitaraplygyna esaslanýar. Beýleki döwletleriň içerkى işine gatyşmazlyk, olaryň çäk bitewüligine, özygyýarlylygyna hormat goýmak, parahatçylyk söýüjilik, açyklyk ýaly asylly ýörelgeler Türkmenistanyň Bitaraplygynyň ugur alýan esasy ýörelgeleridir.

Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygy gelip çykyşy boýunça «ykrar edilen», görnüşi boýunça «hemişelik», manysy boýunça «oňyn» häsiýete eýedir. Muňa öz üstüne alan halkara borçnamalaryna üýtgewsiz ygrarly Garaşsyz hem Bitarap ýurdumyzyň tutuş sebitiň we dünýäniň parahatçylyk döredijilik merkezi hökmünde ykrar edilmegi, Türkmenistanyň başlangyçlary boýunça BMG-niň Baş Assambleýasy tarapyndan «Halkara parahatçylygy, howpsuzlygy saklamakda we pugtalandyrmakda hem-de durnukly ösus işinde Bitaraplyk syýasatynyň orny», «BMG-niň Merkezi Aziýa üçin öňüni alyş diplomatiýasy boýunça sebit merkeziniň orny» ýaly Kararnamalaryň kabul edilmegi aýdyň şayatlyk edýär.

2015-nji ýylyň 3-nji iýunynda BMG-niň Baş Assambleýasynyň 69-njy mejlisinde 193 döwletiň biragyzdan ses bermeginde «Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygy» atly Kararnamanyň ikinji gezek kabul edilmegi dünýäde ilkinji Bitarap döwlet hökmünde Türkmenistanyň dünýäde howpsuzlygy üpjün etmekde, parahatçylygy berkitmekde BMG bilen alyp barýan bilelikdäki tagallalaryna rowaçlyk berdi. Birleşen Milletler Guramasy tarapyndan beýik gymmatlyk hökmünde ykrar edilen baky Bitaraplygymyzyň baş maksady parahatçylyk, dostluk ýörelgeleri esasynda bütin dünýäde parahatçylygy, howpsuzlygy goramaga gönükdirilendir.

Ýurdumyzyň Konstitusiýasynyň 2-nji maddasyna laýyklykda, «Türkmenistan dünýä bileleşigi tarapyndan ykrar edilen we kanun esasynda berkidilen hemişelik Bitaraplyk hukuk ýagdaýyna eýedir.

Birleşen Milletler Guramasy... Türkmenistanyň bu hukuk ýagdaýyna hormat goýmaga we ony goldamaga, şeýle hem onuň garaşsyzlygyna, özygyýarlylygyna we çäk bitemwüligine hormat goýmaga Birleşen Milletler Guramasynyň agzalary bolan döwletleri çağyrýar» [2] diýip kesgitlenen. Bu bolsa ýurdumyzy özünüň Bitaraplyk hukuk derejesini Esasy Kanunynda beýan eden ýeke-täk döwlet hökmünde ykrar etdi.

Soňky ýyllarda Türkmenistan birek-birege hormat goýmak we beýleki döwletleriň içerkى işlerine goşulmazlyk ýörelgelerine eýerýän ygtybarly hyzmatdaş hökmünde özüni görkezdi. Ýurdumyz parahatçylygy we howpsuzlygy berkitmäge gönükdirilen sebitleýin başlangyçlara işjeň gatnaşdy, halkara konferensiýalaryň we ýygnaklärnyň geçirilýän merkezine öwrüldi. Ýurdumyzyň Bitaraplygynyň 2015-nji ýylда ikinji gezek ykrar edilmeňi Türkmenistanyň bitarap syýasatyň durnuklylygyny we yzygiderliliğini tassyklady.

2017-nji ýylyň 2-nji fewralynda Baş Assambleýanyň 71-nji sessiýasynda 12-nji dekabry «Halkara Bitaraplyk günü» diýip yylan etmek hakynda Kararnamanyň kabul edilmegi dünýäde ylalaşygy pugtalandyrmak, dostlukly we özara bähbitli gatnaşyklary ösdürmek babatda beýik başlangyçlary öňe sürüp, ony iş ýüzünde amal edýän Türkmenistanyň oňyn Bitaraplygynyň dünýä derejesindäki ähmiyetini ýene bir gezek ykrar etdi.

Türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň jöwher paýhasyndan dörän «Bitarap Türkmenistan», «Parahatçylyk sazy, dostluk, doganlyk sazy», «Türkmenistan – Bitaraplygyň mekany» atly kitaplary bahasyna ýetip bolmajak gymmatlykdyr. Gahryman Arkadagymyz «Parahatçylyk sazy, dostluk, doganlyk sazy» atly kitabynda: «Sebit we dünýä ähmiyetli ýagdaýlary kadalaşdymaga oňyn täsir edýän dereje hökmünde Türkmenistanyň Bitaraplygy has-da aýdyň öňe çykýar. Köp sanly syýasy, ykdysady, ynsanperwer we ekologiýa bilen bagly meseleler çözülende döwletleriň we halkara guramalarynyň alyp barýan hyzmatdaşlygynyň mazmunyna we ugurlaryna gowy täsirini ýetirýär. Birleşen Milletler Guramasynyň parahatçylygy üpjün etmäge gönükdirilen wezipeleriniň üstünlikli amala aşyrylmagyna ýardam berýär» [1, 50 s.] diýip belleýär.

2022-nji ýylyň iýulynda BMG-niň Baş Assambleýasy ýurdumyzyň başlangyjy boýunça «Merkezi Aziýany parahatçylygyň, ynanyşmagyň we hyzmatdaşlygyny zolagy» diýip yylan etmek hakynda Kararnamany kabul etdi. Şol ýylyň dekabr aýynda bolsa Baş Assambleýanyň degişli Kararnamasy bilen 2023-nji ýyl «Parahatçylygyň kepili hökmünde dialogyň halkara ýyly» diýlip yylan edildi. Türkmenistanyň başlangyçlarynyň dünýä jemgyýetçiliği tarapyndan goldanylmaý täze taryhy döwürde döwletimiziň dünýädäki ornumy has-da berkidýär. BMG-niň döredilmeginiň 80 ýyllyk ýubileyiniň, Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygynyň şanly 30 ýylligynyň halkara derejede dabara bilen bellenip geçilmegi ýurdumyzyň hyzmatdaşlyk, ynanyşmak we dostluk ýörelgelerine esaslanýan içeri we daşary syýasatyň, umumadamzat bähbitli başlangyçlaryny giňden wagyz etmekde hem-de dünýä ýaýmakda uly ähmiyete eyedir. Gahryman Arkadagymyzyň parahatçylygyň, ynanyşmagyň gadyr-gymmatyny açyp görkezýän «Türkmenistan – parahatçylygyň

we ynanyşmagyň Watany» atly goşgusyndan ugur alnyp, Türkmenistanyň Mejlisiniň Karary bilen 2025-nji ýylyň «Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly» diýlip yylan edilme-
gi diňe bir sebitde däl-de, eýsem, dünýäde adamzadyň parahat durmuşynyň, ynanyşma-
gyň, dost-doganlygyň hatyrasyna Türkmenistanyň oňyn Bitaraplygynyň gymmatynyň
barha artýandygynyň tassyknamasdyr.

2025-nji ýylyň 21-nji martynda Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynyň 79-njy sessiyasynyň mejlisinde «Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygy» atly Kararnama üçünji gezek kabul edildi. Bu bolsa Türkmenistanyň Bitaraplyk ýörelgesine ygrarlydygyny, türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň öňe süren «Dialog – parahat-
çylygyň kepili» diýen beýik taglymatynyň esasynda halkara gatnaşyklarynyň parahat-
çylykly ýol bilen ösdürilmegine, ählumumy howpsuzlygyň we durnukly ösüşiň üpjün
edilmegine uly goşant goşyandygyny, Gahryman Arkadagymyzyň ynsanperwerlik ýörel-
gesine esaslanýan parahatçylyk söýjilikli, hoşniýetli syýasaty myzyň, umumadamzat äh-
miyetli başlangyçlarymyzyň bütin dünýäde goldanylýandygyny görkezýär.

Türkmenistanyň Bitaraplyk ýagdaýy milli bähbitlere we halkara hukugynyň ýörel-
gelerine esaslanýan garaşsyz daşary syýasaty alyp barmaga, halkara gatnaşyklarynda erkin hereket etmäge mümkünçilik berýär. Dürlü ýurtlar bilen hyzmatdaşlyk etmäge we global meseleleriň çözülmegine gatnaşmaga şert döredýär. Mundan başga-da, Bitarap-
lyk daşary ýurt maýa goýumlaryny çekmäge we ýurduň ykdysadyýetini ösdürmäge
goşant goşýar.

Türkmenistanyň Bitaraplygynyň Birleşen Milletler Guramasy tarapyndan üç gezek ykrar edilmegi sebitde we dünýäde parahatçylygy, durnuklylygy we hyzmatdaşlygy berkitmäge gönükdirilen milli syýasatyň beýanydyr. Bu bolsa döwletiň gatyşmazlyk we birek-birege hormat goýmak ýörelgelerine eýerip, üstünlikli ösüp biljekdiginiň aýdyň mysalydyr.

Türkmenistanyň başlangyjy bilen Baş Assambleýa tarapyndan «2025-nji ýyl – Hal-
kara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly» atly Kararnamanyň biragyzdan kabul edilme-
gi dünýä bileleşiginiň Bitarap döwletimize bolan beýik ynamyny aňladyp, Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň daşary syýasat strategiýasynyň, mähriban Watany myzyň gülläp ösmegine, ykdysady kuwwatynyň has-da berkemegine gönükdirilen tagallalarynyň hem-de adamzat bähbitli başlangyçlarynyň rowaçlyklara beslenýändigini görkezýär.

Gahryman Arkadagymyzyň dünýä halklaryny parahatçylyga, agzybirlige çagyryń
döwletli başlangyçlaryny mynasyp dowam etdirýän Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň
ýolbaşçylygynda döwletimiz tarapyndan hoşniýetli Bitaraplyga esaslanyp alnyp barylýan
işler diňe bir türkmen halkynyň däl, eýsem, Zeminiň ähli halklarynyň abadan, rowaç dur-
muşyny üpjün etmäge gönükdirilendir. Goy, dünýäde parahatçylygy hem-de howp-

suzlygy berkitmekde, halklaryň arasynda dost-doganlyk, özara ynanyşmak babatdaky gatnaşyklary ösdürmekde türkmen Bitaraplygy mundan beýlæk-de rowaçlansyn!

Kabul edilen wagty: 2025-nji ýylyň 13-nji iýuny.

Edebiyat

1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Parahatçylyk sazy, dostluk, doganlyk sazy. – A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2016. – 280 s.
2. Türkmenistanyň Konstitusiyasy. – A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2023. – 64 s.

TÜRKMENIŇ DÖWLETLILIK YÖRELGESİNDE MAŞGALANYŇ ORNY



THE ROLE OF FAMILY IN THE TURKMEN CONCEPT OF STATEHOOD

РОЛЬ СЕМЬИ В ТУРКМЕНСКОЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ КОНЦЕПЦИИ

TM

*Oguljennet Berdiliýewa,
Türkmenistanyň Kärdeşler
arkalaşyklarynyň Milli
merkeziniň, Zenanlar birleşiginiň
Merkezi geňeşiniň başlygy*

ENG

*Oguljennet Berdiliyeva,
Chairperson of the Central
Council of the National Center of
Trade Unions of Turkmenistan,
Women's Union*

RU

*Огулдженнет Бердылиева,
председатель Национального
центра профсоюзов
Туркменистана, Центрального
совета Союза женщин*

Annotation

Makalada jemgyyetiň ruhy-ahlak esaslaryny pugtalandymakda maşgalanyň tutýan orny barada gürrün edilýär. Hormatly Prezidentimiziň taýsyz tagallalary netijesinde, maşgala abadançylygyny üpjün etmegiň, eneliği we çagalgygы goramagyň döwlet syýasatyň ileri tutulýan ugurlarynyň birine öwrülendigi aýratyn nygtalýar. Türkmen maşgalasynyň milli däp-dessurlaryň we gymmatlyklaryň saklanyp galýan ojagydygyna, maşgalada asylly häsiýetleriň terbiýelenýändigine, onuň jemgyyetiň geljegini kesgitleyän güýcdüğine üns çekilýär.

Annotation

The article examines the role of the family in strengthening the spiritual and moral foundations of society. It is especially emphasized that thanks to the tireless efforts of the esteemed President, ensuring family well-being and protecting motherhood and childhood have become one of the priorities of the state policy. Attention is drawn to the fact that the Turkmen family is a place for preserving national traditions, customs and values, cultivating noble qualities, and a force that determines the future of society.

Аннотация

В статье рассматривается роль семьи в укреплении духовно-нравственных основ общества. Подчеркивается, что благодаря неустанным усилиям уважаемого Президента обеспечение семейного благополучия, охрана материнства и детства стали одним из приоритетов государственной политики. Обращается внимание на то, что туркменская семья является хранительницей национальных традиций и ценностей, основой воспитания благородных качеств и фундаментом будущего общества.

Açar sözleri: jemgyyet, maşgala, terbiye, döwletlilik, ýörelge.

Her bir jemgyýetiň, döwletiň abadançylygy, öni bilen, maşgaladan gözbaş alýar. Arkadagly Gahryman Serdarymyz bu barada: «Maşgala hakyndaky sagdyn düşunjeler jemgyýetiň we döwletiň bähbidinedir. Şu nukdaýnazardan maşgalanyň aladasyny etmek, ýaşlaryň aňynda maşgala gymmatlygy hakdaky düşunjeleri berkitmek döwlet syýasatymyzyň ileri tutulýan ugurlarynyň biri bolup durýar. Yaş çagalaryň dünýä inmegi, maşgala terbiýesi bilen gurşalmagy, bilimli, zehinli, hünärli bolup yetişmekleri üçin döwlet tarapyndan goýberilýän serişdeler, gönükdirilen tagallalar örän uly. Maşgala syýasatyň amala aşyrmaklyga goýulýan maýa goýumlary, goýberilýän maliýe serişdeleri hem çaga sanynyň artmagynyň bir açarydyr.

Sagdyn maşgala sagdyn jemgyýetiň, sagdyn jemgyýet bolsa berkarar döwletiň sütünidir» [1, 41–42 s.] diýip nygtáýar.

Türkmenlerde maşgala edebiň, terbiýäniň, mukaddesligiň ojagy hasaplanýar. Türkmen zenanlary maşgala terbiýesiniň özenini düzýän milli däp-dessurlary, edim-gylymlary, asylly ýörelgeleri dowam etdirijilerdir. Shoňa görä, ýurdumyzda zenanlaryň döwlet durmuşynyň ähli ugurlaryna gatnaşygyny giňeltmek, şol sanda sebitde we dünýäde parahatçylygy, durnuklylygy pugtalandyrmak işinde olaryň döredijilikli kuwwatyndan netijeli peýdalananmак meselesine aýratyn ähmiýet berilýär.

Maşgalanyň sütüni hasaplanýan gelin-gyzlarymyzyň sarpasyny belent tutmak halkymyzyň gadymy döwürlerden gözbaş alyp gaydýan milli ýörelgesidir. Házırkı döwürde türkmen zenanlaryna döredijilikli zähmet çekmek üçin ähli şertler döredilýär, gender deňligi kanun arkaly üpjün edilýär. Ýurdumyzda aýallaryň ýokary jemgyýetçilik hukuk derejesi türkmen jemgyýetinde gadymdan gelyän demokratik gymmatlyklar bilen baglydyr. Maşgalany goldamak, zenanlaryň hukuklaryny, bähbitlerini, eneligi, çagalgy goramak babatda maksatnamalaýyn işler alnyp barylýar. Ýurdumyzyň 2022–2024-nji ýyllarda Birleşen Milletler Guramasynyň Gender deňligi hem-de zenanlaryň hukuklaryny we mümkünçiliklerini giňeltmek meseleleri boýunça düzüminiň (BMG – Zenanlar) Yerine ýetiriji geňeşiniň agzalygyna saýlanyp, bu wezipäni abraý bilen amal etmegi bu ugurdaky syýasatyň netijeli häsiýete eýedigini, milli derejedäki tagallalaryň dünýä jemgyýetçiliginde giňden ykrar edilýändigini aýdyň görkezdi.

«Maşgala» düşünjesi Gahryman Arkadagymyzyň dürdäne eserleriniň her biriniň, her bir çykyşynyň içinden eriş-argaç bolup geçýär. Milli Liderimiz «Türkmeniň döwletlilik ýörelgesi» atly ajaýyp eserinde şeýle belleýär: «Öý-ojagyny agzybir saklaýan maşgalabaşy döwletli adam hasap edilýär» [3, 236 s.]. «Türkmençilikde agzybirlik öýün baş döwletidir. Agzybirlik maşgaladaky terbiýäniň özenini düzýär. Maşgalada özara gadyrlý gatnaşygyň kemala getirilmegi jemgyýetiň jebisleşmegine täsir edýär. Maşgala agzalarynyň gatnaşyklarynyň özboluşly ulgamy soň jemgyýetde ula sarpa, kiçä hormat goýmak, zenan maşgalalara garaýyş babatdaky esaslary özünde jemleyýär» [3, 251 s.].

Maşgala – halkymyz üçin hemise esasy gymmatlyk. Maşgalanyň abadançylygy onuň agzalarynyň arasyndaky borçlaryň göwnejaý ýerine ýetirilmegine bagly. Şunda jogapkärçilik köp babatda maşgalabaşa düşýär. Ol maşgala agzalarynyň her biriniň ukyp-başarnygyny ugrukdyryp, abadançylygy, rahatlygy, agzybirligi üpjün edýär. Hut şu ýörelge döwlet gurluşynyň

esaslary bilen berk baglanyşyklydyr. Maşgalada bolşy ýaly, döwletiň durnuklylygy, abadan-çylygy hem halkyň öz Baştutanynyň daşynda jebisleşmegi, jemgyétçilik güýçleriniň belent maksatlara aňly-başly ugrukdyrylmagy bilen üpjün edilýär. Öý-ojak we döwlet, maşgala we halk düşүnjeleri asla biri-birinden üzne däldir. Aýdylyşy ýaly, döwlet halk möcberindäki uly öýdür. Halkmyzyň döwletlilik ýörelgesiniň mäkämligi şu ýerden başlanýar. Türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyz bu babatda hem görelde görkezýär.

Gahryman Arkadagymyz «Hakyda göwheri» atly kitabynda nygtalyşy ýaly, «Türkmen üçin öý-ojak agzybir maşgalanyň binýadydyr.

Berkarar döwletiň täze eyýamynyň Galkynyş döwründe her bir türkmen maşgalasynyň abadan, ýaşamaga juda oňaýly jaýlarda rahat özür sùrmegi, agzybirlikde öz çagalalarynyň geljegine guwanmagy hakynda düýpli aladalar edilýär. Bu aladalar döwletiň hem, agzybir türkmen jemgyétiniň hem aladasydyr.

Cünki öý-ojak ynsanyň örküniň baglanan mukaddesligidir. «Öyüne hözir bermeýän iline hem hözir bermez» diýilýär. Ynsanyň dünýä yhlasy, gözellige söýgusi öz öyüne bolan gatnaşygyndan başlanýar. Öý gurmak mukaddeslik ojagyny bina etmekdir» [2, 297 s.].

«Ata-ene öýüň mähir ojagydyr. Perzentler onuň mähir alawydyr.

Zenan daragttdyr. Cünki ot şonsuz köremeyär.

Öý-ojak ynanjymyz süyegimizdedir. «Oguznamada» «ýurduna-öyüne» diýip sözün tirkeşdirilip ulanylýan şekili-de bar. Munuň özi türkmen üçin öý-ojak ýörelgesiniň düýpli esaslydygyny aňladýar» [2, 298 s.]. Bu taglymatlar, geçmişde bolşy ýaly, şu gün üçin hem, geljek üçin hem mizemez ýörelgedir. Nesilleriň watançylyk mekdebidir. Asylly maşgala däplerini dowam etdirmekde zenanlara möhüm wezipeler degişlidir.

Hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň baştutanlygynda ýurdumyzda amala aşyrylýan döwlet syýasaty zenanlaryň zähmet işjeňligini ýokarlandyrýar. Ýurdumyzda her bir raýaty, her bir maşgalany, ilkinji nobatda bolsa, köp çagaly maşgalalary durmuş taýdan goramak üçin maddy ýeñillikler ulgamy döredildi. Türkmenistanda enlige we çagalyga durmuş taýdan goldaw bermek baradaky wezipeler döwlet syýasatynyň ileri tutulýan ugry hökmünde kesgitlenendir. Zenanlaryň üns-alada bilen gurşalmagy jemgyétçilik durmuşyny has-da demokratýalaşdyrmak boýunça oňyn döwlet syýasatynyň ýoredilmeginden, şeýle hem milli edep-ekramyň aýratynlyklaryndan, medeniyeti, bilimi, saglygy goraýsy ösdürmegiň zerurlyklaryndan, ruhy ýörelgeleriň aýawly saklanmagyndan we nesilden-nesle geçirilmeginden gelip çykýar. Gahryman Arkadagymyzň başlangyjy bilen Howandarlyga mätäç çagalara hemayat bermek boýunça haýyr-sahawat gaznasynyň döredilmegi, onuň amala aşyran we alyp barýan giň gerimli, köpugurly işleri hem şu mukaddes ýörelge bilen baglanyşyklydyr. Milli Liderimiziň belleýsi ýaly, haýyr-sahawat gaznasy ösüp gelýän ýaş nesilleri durmuş taýdan goldamak, howandarlyga mätäç çagalaryň saglygynyň dikeldilmegine ýardam bermek, bagtyýar durmuşda ýaşamagy, olarda belent ynsanperwerlik häsiýetleriniň kemala gelmegi üçin amatly şertleri üpjün etmek maksady bilen döredildi. Hazır bu gazna öz ynsanperwerlik işini halkara de-rejede barha giňeldip, köpün alkyşyna mynasyp bolýar. Şu ýylyň 29-njy martynda Gurbanguly

Berdimuhamedow adyndaky Howandarlyga mätäç çagalara hemayat bermek boýunça hayyr-sahawat gaznasyňň döredilmeginiň 4 ýyllygy mynasybetli Arkadag şäherinde geçirilen «Parahatçylyk we ynanyşmak ýyly: çagalaryň bähbidine halkara işiniň ösusü» atly halkara maslahat bu gaznanyň nazarlaýan sepgitleriniň, önde goýyan maksatlarynyň uludygyna, onuň häzirki zamanyň möhüm meseleleri, aýratyn-da, ynsanperwer ulgam bilen bagly tagallalary birleşdirmekde barha artýan ornuna göz ýetirmäge giň mümkünçilik berdi. Türkmenistanyň bu babatda ileri tutýan garaýylarydyr öne sürüän ugurlary hayyr-sahawat gaznasyňň bejeriş işleri boýunça wise-prezidenti Oguljahan Atabaýewanyň forumda eden çykyşynda aýdyň beýanyny tapdy: «Biz adamlar üçin näme etdik, olara nähili kömek etdik, kim kömege we howandarlyga mätäçlik çekýär? Bu soraglar hemiše döwletiň hem-de jemgyyetiň önünde durmaly diýip hasap edýärin. Olaryň jogaby bolsa ähli ynsanperwer işleriň häsiyetini kesgitlemelidir» [4]. Forumda önde goýlan eneliği we çagalygy goramak, çagalaryň ähli taraplayýn ösusini üpjün etmek üçin zerur şertleri döretmek ýaly asylly maksatlar hem maşgalanyň sagdynlygynyň, bagtyýarlygynyň jemgyyetiň sagdynlygyny, bagtyýarlygyny üpjün edýändigi baradaky garaýylardan gözbaş alýar.

Maşgalanyň sütüni hökmünde eziz enelerimiziň mertebesini belentde tutup, halkomyzyň gadymy döwürlerden gözbaş alýan milli ýörelgelerini has-da dabaralandyrýan Gahryman Arkadagymyza, Arkadagly Gahryman Serdarymyza biz – zenanlar tüýs ýürekden alkyş aýdýarys. Milli Liderimiziň, hormatly Prezidentimiziň janlarynyň sag, belent başlarynyň aman, alyp barýan beýik işleriniň mundan beýlák-de üstünliklere beslenmegini arzuw edýäris.

Kabul edilen wagty: 2025-nji ýylyň 11-nji iýuny.

Edebiyat

1. Serdar Berdimuhamedow. Ýaşlar – Watanyň daýanjy. – A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2023. – 400 s.
2. Gurbanguly Berdimuhamedow. Hakyda göwheri. – A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2024. – 308 s.
3. Gurbanguly Berdimuhamedow. Türkmeniň döwletlilik ýörelgesi. – A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2020. – 328 s.
4. Türkmenistan çagalaryň abadan durmuşynyň bähbidine halkara tagallalary birleşdirýär // Türkmenistan. – 2025. – 31-nji mart.

BITARAP TÜRKMENISTAN – PARAHATÇYLYK WE YNANYŞMAK TAGLYMATYNY ILERLEDÝÄN DÖWLET



NEUTRAL TURKMENISTAN – A STATE PROMOTING THE DOCTRINE OF PEACE AND TRUST

НЕЙТРАЛЬНЫЙ ТУРКМЕНИСТАН – ГОСУДАРСТВО, ПРОПАГАНДИРУЮЩЕЕ ДОКТРИНУ МИРА И ДОВЕРИЯ

TM

Kakamyrat Rejebow,
«Türkmenistan» gazetiniň baş
redaktory

ENG

Kakamyrat Rejebov,
Editor-in-Chief of the Newspaper
«Turkmenistan»

RU

Какамырат Реджепов,
главный редактор газеты
«Туркменистан»

Annotation

Makalada Garaşsyz Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplyk hukuk derejesiniň sebitde we dünýäde parahatçylygy saklamaga gönükdirilendigi barada gürrüň edilýär. Islen-dik döwletiň beýikliginiň onuň halkynyň kalbyndan, aňyndan, ahlak ýörelgelerinden gözbaş alýandygy, Türkmenistanyň BMG tarapyndan ykrar edilen hemişelik Bitaraplyk hukuk de-rejesiniň özeninde-de parasatly türkmen halkynyň parahatçylyk söýülilik, birek-birege hormat goýmak, ynsanperwerlik ýaly belent adamkärçilik ýörelgeleri-niň jemlenip, hut şu gymmatlyklaryň hem şu gün Yer ýüzünde parahatçylygyň pugtalandyrylmagynda, durnukly ösüşiň, abadançylygyň üpjün edilmeginde binýatlyk ýörelgeler bolup durýandygy bellenýär. Türkmen diplomatiýasynyň aýratynlyklary seljerilýär.

Annotation

The article examines the fact that the legal status of the permanent Neutrality of independent Turkmenistan is aimed at maintaining peace in the region and the world. It is noted that the greatness of any state originates in the hearts, minds and moral principles of its people, and the legal status of the permanent Neutrality of Turkmenistan recognized by the UN embodies the noble humanitarian principles of the wise Turkmen people, such as peacefulness, mutual respect and humanism, and that these values are fundamental in strengthening peace on the Earth, ensuring sustainable development and well-being today. The features of Turkmen diplomacy are analyzed.

Аннотация

В статье рассматривается правовой статус постоянно-го нейтралитета независимого Туркменистана, направленного на поддержание мира и международной безопасности. Отмечается, что величие любого государства берет начало в сердцах, умах и нравственных принципах его народа, а признанный ООН правовой статус постоянного нейтралитета Туркменистана воплощает в себе благородные гуманитарные принципы мудрости туркменского народа, такие как миролюбие, взаимоуважение и гуманизм, и что эти ценности являются основополагающими в укреплении мира на Земле, обеспечении устойчивого развития и благополучия сегодня. Также анализируются особенности туркменской дипломатии.

Açar sözleri: Bitaraplyk, parahatçylyk, ynanyşmak, halkara gatnaşyklary, öňüni alyş diplomatiýasy, durnukly ösus, Merkezi Aziýa.

Aýdylyş ýaly, ähli miweler bir güneşiň saýasında ýetişyän bolsa-da, her bir bag öz hasyly bilen tanalýar. Munuň özi dünýäniň syýasy kartasynda orun alan döwletler babat-da-da şeýle. Eýsem, «Türkmenistan» diylende, nähili ýurduň keşbi ör-boýuna galýar? Şunda döwletimiziň turuwbaşdan hemişelik Bitaraplyk hukuk derejesi, sebitde we dünýäde parahatçylygy saklamak ideýalary bilen öňe çykýandygy jedelsiz hakykatdyr. Garaşsyz Türkmenistanyň öz döredijilik mümkünçiliklerini jahan halklarynyň bähbidine gönükdirýändigini indi 30 ýyla golaý wagt bări daşary syýasatda oňyn Bitaraplyk ýörelgesini baýdak edinip toplanan gymmatly tejribeler aýdyň görkezýär. Ýurdumyzyň başlangyjy bilen Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasy tarapyndan «Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly» diýlip at berlen 2025-nji ýylda bolsa türkmen Bitaraplygynyň Zemin içre ykrar tapmagynyň şanly 30 ýyllygy giňden dabaralandyrylýar.

1995-nji ýylyň 12-nji dekabrynda Birleşen Milletler Guramasyna şol wagtky agza ýurtlaryň 185-siniň biragyzdan goldamagynda BMG-niň Baş Assambleýasy tarapyndan «Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygy» atly Kararnamanyň kabul edilmegi bilen, diňe ýurdumyzda däl, tutuş halkara gatnaşyklary ulgamynda täze taryhyň, täze tejribäniň başy başlandy. Türkmenistan dünýäde BMG tarapyndan ykrar edilen ilkinji Bitarap döwlet boldy. Shoňa görä, Garaşsyz döwletimiziň daşary syýasat strategiyasında bu abraýly gurama bilen hyzmatdaşlygy ösdürmek ileri tutulýan ugurlaryň biri hökmünde çykyş edýär.

Garaşsyz Türkmenistan 1992-nji ýylyň 2-nji martynda Birleşen Milletler Guramasynyň doly hukukly agzalygyna kabul edildi. Umuman, şol taryhy senede guramanyň häzirki ähli agzalarynyň 5 göterimine golaýy onuň düzümine birleşdi. Geçen 33 ýıldan gowrak wagtyň dowamyna biziň ýurdumyz Milletler Bileleşigi bilen strategik hyzmatdaşlygy ýola goýdy we ählumumy meseleleri çözäge işjeň gatnaşmak bilen, köptaraplaýyn ulgamyň möhüm gatnaşyjylarynyň birine öwrüldi. Çeşmäniň gudratynyň durulygynda, derýanyň kuwwatynyň joşgunynda, deňziň güýjuniň çuňlugynda bolşy ýaly, islendik döwletiň beýikligi-de onuň halkynyň kalbyndan, aňyndan, ahlak ýörelgelerinden gözbaş alýar. Türkmenistanyň BMG tarapyndan ykrar edilen hemişelik Bitaraplyk hukuk derejesiniň özeninde-de parasatly türkmen halkynyň müňýyllyklaryň dowamyna baýdak edinen parahatçylyk söýjilik, birek-birege hormat goýmak, ynsanperwerlik ýaly belent adamkärçilik ýörelgeleri jemlenip, hut şu gymmatlyklar hem şu gün Yer ýüzünde parahatçylygyň pugtalandyrylmagynda, durnukly ösusň, abadançylygyň üpjün edilmeginde binyatlyk ýörelgelere öwrüldi.

Gahryman Arkadagymyz döwletimize baştutanlyk eden ýyllarynda türkmen diplomatiýasynyň parahatçylyk söýjiligiň, ylalaşyklylygyň diplomatiýasy, Bitaraplygyň türkmen nusgasynyň parahatçylyk döretmegini sungaty hökmünde ählumumy derejede ykrar edilmegini gazandy. Milli Liderimiziň 2011-nji ýylда Birleşen Milletler Guramasyňň Baş Assambleýasynyň 66-njy sessiýasynyň belent münberinden öne süren «Ösüş arkaly parahatçylyk» şygary bolsa Garaşsyz döwletimiziň ählumumy meselelere bolan ga-raýsyny özünde jemledi. Házırkı wagtda bu şygar hormatly Arkadagymyzyň «Dialog – parahatçylygyň kepili» atly başlangyjy bilen sazlaşykly utgaşyp, türkmeniň sözi hökmünde äleme aýlanýar.

Geçen taryhy döwürde ýurdumyzyň öne süren halkara başlangyçlarynyň dünyä billeşiginde giň goldawa mynasyp bolmagy saýlanyp alınan ýoluň hem milli, hem umumadamzat bähbitlerine gulluk edýändigini aýdyň tassyklayáar. Käbir mysallara ýüzleneliň:

Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygy 1995-nji, 2015-nji we 2025-nji ýyllarda BMG-niň Baş Assambleýasynyň degişli Kararnamalary bilen üç gezek resmi taýdan ykrar edildi.

Indi 18 ýıldan bări Aşgabatda BMG-niň Merkezi Aziýa üçin öňüni alyş diplomatiýasy boýunça sebit merkeziniň ştab-kwartirasy hereket edýär.

Türkmenistan BMG-niň Baş Assambleýasynyň 58-nji, 62-nji, 64-nji, 68-nji, 71-nji, 75-nji, 77-nji sessiýalarynda 7 gezek wise-başlyklyk etdi. Ýurdumyz bu abraýly wezipäni hätzırkı wagtda dowam edýän 79-njy sessiýada-da ýerine ýetiryär.

Hätzırkı wagta çenli türkmen tarapynyň başlangyjy bilen Birleşen Milletler Guramasyň Baş Assambleýasynyň Kararnamalarynyň 30-sy kabul edildi.

Ýurdumyzyň teklibi boýunça her ýylada halkara seneleriň üçüsü: 12-nji dekabrda Halkara Bitaraplyk günü, 3-nji iýunda Bütindünýä welosiped günü, 26-njy noýabrdı bolsa Büttindünýä durnukly ulag günü bellenilýär.

Türkmenistan Gündogar Ýewropa we GDA sebitinde «Gün tertibi – 2030-y» ýerine ýetirmek üçin durnukly ösüşiň esasy ugurlaryny kesgitlän ilkinji ýurt boldy.

Ýurdumyzyň başlangyjy esasynda BMG-niň çäginde parahatçylygyň we howpsuzlygyň bähbidine Bitaraplygyň dostlary topary, şeýle-de Durnukly ulagyň dostlary topary döredildi...

Bu sanawy Türkmenistanyň dürli ýyllarda Milletler Bileleşiginiň ýöriteleşdirilen düzümleriniň birnäçesine agzalygyna saýlanandygy, guramanyň Aşgabatda hereket edýän ýurt boýunça edarasynyň alyp barýan işleri baradaky we ýene-de kän-kän maglumatlar bilen has-da uzaltmak mümkün. Bularyň ählisi döwletimiziň Birleşen Milletler Guramasyň strategik hyzmatdaşy hökmünde onuň Tertipnamasynyň baş ideýalaryna – Ýer ýüzünde parahatçylygy, howpsuzlygy, durnuklylygy, adam hukuklaryny üpjün etmäge gyşarnyksyz eýerýändigini anyk delillendirýär.

Uly rowaçlyklara beslenýän 2025-nji ýylyň 21-nji martynda Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynyň 79-njy sessiýasynyň 61-nji plenar mejlisinde ýurdumyzyň başlangyjy bilen «Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygy» atly Kararnamanyň üçünji mertebe biragyzdan kabul edilmegi baky Bitaraplygymyzyň 30 ýyllagy, BMG-niň döredilmeginiň 80 ýyllagy bilen utgaşýan Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylyna aýratyn ýaraşyk, taryhy dereje berdi. Munuň özi türkmen diplomatiýasynyň nobatdaky ajaýyp üstünligidir. Milli Liderimiziň «Ösüş arkaly parahatçylyk» ýörelgesiniň, «Dialog – parahatçylygyň kepili» filosofiýasynyň jümle-jahana ýáýylmasydyr. Hemişelik Bitaraplygymyzyň yüpek ýaly ýumşak, polat ýaly berk syýasat bolmak bilen, döwrüň synagyndan geçen işjeň we döredijilikli taglymatdygynyň ýene bir ýola tassyk tapmasydyr.

Hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň makullamagy bilen hemişelik Bitaraplygymyzyň yylan edilmeginiň 30 ýyllygyna beslenýän 2025-nji ýlda belent maksatlar önde goýuldy. Döwlet Baştutanymyz degişli Permana gol çekip, 2025-nji ýylyň «Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly» diýlip yylan edilmegi mynasybetli çäreleri ýokary derejede geçirmek boýunça guramaçylyk döwlet toparyny döretti. Şu ýylyň 9-njy ýanwarynda Milli Liderimiziň başlyklygynda bu toparyň ilkinji mejlisi geçirilip, degişli ýolbaşçylara hemişelik Bitaraplygymyzyň şanly toýuny ýokary derejede geçirmek boýunça Konsepsiýany işläp taýýarlamak barada tabşyryk berildi. 14-nji ýanwarda bolsa Türkmenistanyň Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynyň dowamyndaky işleriniň we ileri tutýan ugurlarynyň Konsepsiýasy köpçülige ýetirildi.

Konsepsiýanyň mazmuny bilen tanşanyňda, onda beýan edilen ugurlaryň ýurdumyzyň daşary syýasatynyň esasy wezipeleri, dünýäniň häzirki meýilleri bilen sazlaşykly utgaşýandygyna göz ýetirmek bolýar. Şunda sebit we dünýä derejesinde parahatçylygy, howpsuzlygy üpjün etmek; häzirki gapma-garşylyklary çözmeke bitaraplygyň mümkünçiliklerini netijeli ulanmak; halkara işlerde BMG-niň eýeleýän ornunu pugtalandırmak; Durnukly ösüş maksatlaryna ýetmek; halkara gatnaşyklaryny ynsanperwerleşdirmek ýaly meseleler aýratyn ileri tutulýar. Resminamada beýan edilen BMG-niň işine mazmun we gurluş taýdan sebit ölçeginiň, bitarap döwletlere bolsa Milletler Bileşiginiň parahatçylyk döredijilikli tagallalarynda «BMG-niň ileri tutulýan hyzmatdaşy» hukuk derejesiniň berilmegi baradaky başlangyçlar aýgytlayýy ähmiýete eýe bolup, türkmen tarapy ýylyň dowamynda bu ugurdaky işlere işjeň gatnaşmagy göz öňünde tutýar.

Mälim bolşy ýaly, hormatly Prezidentimiz 2023-nji ýylyň sentýabrynda Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynyň 78-nji sessiýasynyň belent münberinden çykyş edip, Ählumumy howpsuzlyk strategiýasyny işläp taýýarlamak baradaky teklibi öňe sürdi. Strategiýa laýyklykda guramanyň işiniň birnäçe ugurlary, hususan-da, gapma-garşylyklaryň öňünü almagyň, olary ýok etmegiň guraly hökmünde öňünü alyş diplo-

matiýasyny, jedelleridir dawalary parahatçylykly, syýasy-diplomatik taýdan düzgünleşdirmek üçin bitaraplygyň mümkünçiliklerini peýdalanmak; Baş Assambleýanyň 2021-nji ýyly «Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly» hem-de 2023-nji ýyly «Parahatçylygyň kepili hökmünde dialogyň halkara ýyly» diýip yylan etmek hakynda Kararnamalary esasynda ynanyşmak dialogynyň medeniýetini girizmek zerur hasaplanýar. Türkmenistanyň Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynyň dowamyndaky işleriniň we ileri tutýan ugurlarynyň Konsepsiýasy bolsa bu Strategiýany işläp taýýarlamak bilen bagly teklibi ilerletmek babatda-da giň mümkünçilikleri açýar. Döwlet Baştutanymyzyň hemde Gahryman Arkadagymyzyň daşary ýurtlaryň Liderleri bilen geçirýän gepleşiklerinde, sammitlerdir forumlarda edýän çykyşlarynda bu möhüm resminamanyň ähmiýeti aýratyn nygtalyp, döwletlerdir halkara guramalara ony bilelikde işläp düzmeke baradaky çağyryş beýan edilýär. «Dünýä uzaýan ýol goňşy öýünden başlanýar» diýilişi ýaly, şunda esasy orun sebitdäki dostlukly ýurtlara degişlidir. Muňa diňe şu ýylyň dowamynda Merkezi Aziýa ýurtlaryna amala aşyrylan saparlaryň, «Merkezi Aziýa +» formatynda geçiřilen ýokary derejeli duşuşyklaryň mysalynda-da doly göz ýetirmek bolýar.

Makalamyzda gürrüni Merkezi Aziýa ýurtlaryna syrykdyrmagymyz hem tötänden däl. Çünkü Türkmenistan 30 ýyla golaý wagtyň dowamynda hemişelik Bitaraplyk syýasatyna pugta eýerip, sebitde syýasy durnuklylygy goramakda we goldamakda BMG-niň ygtybarly daýanjyna öwrüldi. Házırkı wagtda bolsa Aziýanyň ýüreginde ýerleşýän bu sebitiň halkara gatnaşyklaryndaky geosyýasy hem geoykdysady ähmiýeti barha artýar. Merkezi Aziýa asyrlaryň jümmüşine kök uran beýik taryhy bilen, ummasız energiýa gollary bilen, ägirt uly mümkünçilikleri bilen, Beýik Ýüpek ýolunu ugrukdyran oňyn-oňaýly geografik ýerleşishi bilen, iň esasy-sy-da, asyrlaryň aýlawynda bir derýanyň suwuny içip, oňşukly-ylalaşykly ýaşaşyp gelen, köki bir, ruhy bir dost-doganlyk halklary bilen özboňluşly keşbe eýe bolan sebitdir, geçmişden şu güne deňiç möhüm ykdysady, syýasy, medeni merkezdir. Bu sebitiň dünýaniň iri syýasy-ykdysady zolaklary bilen jebis galtaşyklydygyny, Aziýadır Ýewropanyň arasyndaky möhüm köprüdigini göz öňünde tutanyňda hem onuň geosyýasy, geoykdysady ähmiýetine göz ýetirmek bolýar. Merkezi Aziýa ýurtlarynyň taryhynyň bitewüligi, geljeginiň hem köp babatda umumylygy tagallalary birleşdirýär. Şoňa görä-de, soňky wagtlarda sebitleýin hyzmatdaşlyk barha we barha ilerlemek, işjeňleşmek bilen.

4 million inedördül kilometre golaý meýdanda 81 milliondan gowrak ilaty özünde jemlän sebitiň ýurtlary bu gün garaşsyz döwletler hökmünde gadyrly gatnaşyk edýärler. Şol bir wagtda hem olaryň mizemez jebislige ygrar eýläp, halkara syýasatda umumy giňişlik, bitewi güýç hökmünde hereket etmegi pederleriň «Barmak bäs bolsa-da, bilegi birdir» diýen pähimini ýada salýar. Munuň özi, elbetde, öni bilen, sebit ýurtlarynyň Li-

derleriniň syýasy erk-islegi, birek-birege doganlarça garaýsy, gatnaşygy netijesinde hasyl bolýar. Soňky ýyllarda Merkezi Aziýa «bäsligi» esasy hyzmatdaşlary – Hytaý Halk Respublikasy, Hindistan Respublikasy, Russiya Federasiýasy, Germaniya Federatiw Respublikasy, Amerikanyň Birleşen Ştatlary, Koreya Respublikasy, Ýaponiya bilen «Merkezi Aziýa +» formatynda hyzmatdaşlyk etmegin özboluşly guralyny kemala getirdi. Şeýle duşuşyklar Ýewropa Bileleşigi, Aýlagdaky arap döwletleriniň hyzmatdaşlyk geňesi görnüşinde-de alnyp barylýar. Diňe şu ýylyň birinji ýarymynda hem «Merkezi Aziýa – Ýewropa Bileleşigi», «Merkezi Aziýa – İtaliýa», «Merkezi Aziýa – Hytaý» sammitleri üstünlikli geçirildi. Hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň şol ýokary derejeli duşuşyklara gatnaşmak üçin Samarkantda, iki gezek Astanada iş saparlarynda bolup, sammitlerde çuňňur manyly söz sözlemegi Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynyň möhüm wakalarynyň üstünü yetirdi. Döwlet Baştutanymyzyň goňşy ýurtlarda edýän çykyşlaryny diňläp, Türkmenistanyň oňyn daşary syýasy ugry, halkara bileşikdäki abraýly orny, döwrüň çagyryşlaryna seslenişi barada çynlakaý oý-pikirlere berleniňi duýman galýarsyň. Çünkü şol saparlaryň her biri hyzmatdaşlygyň çarhyna bat berjek maksat-meýilleri bilen taryhy ähmiýete eýedir.

Häzirki döwürde Merkezi Aziýany we Ýewropa Bileleşigini bilelikdäki hereketleriň haýsy ugurlary baglanychdyryär? Hyzmatdaşlygyň arka atylan 30 ýıldan agdyk döwründe neneň-niçik tejribeler gazanyldy? Geljek üçin wezipeler nämelerden ybarat? Barha ilerleýän sebitara hyzmatdaşlykda Türkmenistan nähili orun eýeleýär? Şu ýylyň 3-nji aprelinde geçirilen Samarkant sammiti, ine, şeýle sowallaryň anyk-aýdyň jogaplaryny özünde jemledi. Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň sammitde sözlän sözi täze başlangyçlary öz içine almak bilen bir hatarda, halkara münberlerden ozal öne sürlen garaýyşlaryň logiki dowamy boldy. Hormatly Prezidentimiz çykyşynda bilelikdäki işiň möhüm ugurlaryna ünsi çekip, şunda ýurdumyzyň sebit parahatçylygyny, howpsuzlygyny hem-de durnuklylygyny saklamaga aýratyn ähmiyet beryändigini aýtdy. Türkmenistan garaýyşlaryň umumylygyndan ugur alyp, Merkezi Aziýany parahat, ykdysady taýdan özüne çekiji, geosyýasy dawalara, gapma-garşylyklara goşulmaýan durnukly sebit hökmünde görýär.

Geosyýasy, geoykdysady ýagdaýlaryň üýtgap durýan häzirki şertlerinde halkara gatnaşyklaryny pugtalandyrmak durnukly ösüşiň möhüm şertine öwrülýär. Şunda Merkezi Aziýa ýurtlarynyň we İtaliýa Respublikasynyň arasyndaky hyzmatdaşlyk geljegi uly ugurlaryň biri hökmünde täze gözýetimleri nazarlaýar. Diplomatik gatnaşyklaryň üç onýillykdan agdyk döwründe İtaliýanyň Merkezi Aziýada özünü dürli ugurlarda ygtybarly hyzmatdaş hökmünde görkezip bilendigi özara bähbitli bilelikdäki hereketlere rowaçlyk berýär. 30-njy maýda Astanada üstünlikli geçirilen ilkinji sammitden görnüşi ýaly, onuň esasy maksady köpugurly gatnaşyklaryň çarhyna bat bermekden ybarat bolup, şunda

syýasy ugurda, söwda, ykdysady we maýa goýumlar babatda, medeni-ynsanperwer ulgamda hyzmatdaşlygy giňeltmek ileri tutulýar. Hormatly Prezidentimiziň ilkinji taryhy duşuşygyň Merkezi Aziýa döwletleriniň we Italiýanyň arasyndaky özara bähbitli hyzmatdaşlygy has-da pugtalandyrmaga uly goşant goşjakdygyna ynanýandygyny aýdyp, Türkmenistanyň degişli formatdaky gatnaşyklary giňeltmäge gyzyklanma bildirýändigi ni, ony ösdürmek babatda tagalla etmäge taýýardygyny nygtamagy tutuş çykyşyň mazmunyny kesgitledi. Döwletimiziň bu sammite garaýşyny-gatnaşygyny aýdyň görkezdi. Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň sözlän sözüniň diňe bir strategik ugurlaryň beýany bolman, eýsem, sebitleýin we ählumumy howpsuzlygyň esaslaryna, döwrüň talaplaryna çuňňur syn-seljermäni, möhüm çözgütleriň çelgilerini özünde jemländigine aýratyn ünsi çekmek zerur.

Şu ýylyň 17-nji iýunynda Astanada «Merkezi Aziýa – Hytaý» formatynda geçirilen ikinji sammit bolsa ozal gazanylan ylalaşyklary has-da berkitmegiň, amaly hyzmatdaşlygy çuňlaşdyrmagyň aýgytly pursadyna öwrüldi. Sammitiň gün tertibi köptaraplaýyn hyzmatdaşlygy pugtalandyrmaga gönükdirilen meseleleriň giň toplumyny öz içine aldy. Hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow sammitde eden çykyşynda dünýädäki häzirki ýagdaýlary nazara alyp, dostlukly ýurtlaryň Liderlerini daşary syýasatda Türkmenistanyň Ählumumy howpsuzlyk strategiýasyny işläp taýýarlamak bilen bagly öne süren teklibine aýratyn ähmiyet bermäge çagyrdy. Türkmenistan ulag ulgamynda Merkezi Aziýa döwletleriniň we Hytaýyň hyzmatdaşlygyny işjeňleşdirmegiň hem giňeltmegiň uly mümkünçilikleriniň bardygyny görýär. Ýurdumyzyň «Beýik Yüpek ýolunu gaýtadan dikeltmek» strategiýasynda sebitiň döwletleriniň möhüm orny göz öňünde tutulýar. «Biziň pikirimizçe, bu strategiýanyň Hytaýyň «Bir guşak, bir ýol» başlangyjy bilen utgaşdyrylmagy milli ulag-logistika mümkünçiliklerini ýakynlaşdyrmaga we olary umumy bähbitler üçin ulanmaga ýardam berer» [2] diýip, döwlet Baştutanymyz çykyşynda belledi. Hormatly Prezidentimiziň Samarkantda we Astanada geçirilen ýokary derejeli duşuşyklaryň üçüsinde-de Türkmenistanyň bilelikdäki işiň örän möhüm wezipeleriniň arasynda sebit parahatçyligyny, howpsuzlygyny hem-de durnuklylygyny gazanmaga we saklamaga, şunda türkmen Bitaraplygynyň mümkünçiliklerini ulanmaga aýratyn ähmiyet beriliýändigini tassyklamagy döwletimiziň hemişelik Bitaraplyk derejesiniň sebitleýin maksatlaryna pugta ygrarlydygynyň güwäsidi.

Çar tarapa il bolmak. Dünýä garylyp-gatylmak. Uly tutumlar bilen adamzadyň ykbaly-na oňyn täsiriňi ýetirmek... Bular diňe goňşular bilen könlüň bir, ümzügiň öne bolup, tutumyň-gadamyň deň gopanda mümkün bolýar. Pederleriň «Goňşy – iň ýakyn aralykdaky il», «Haý diýemde haraýym, goňşym – bazar-saraýym» ýaly pähimleri diňe öýleriň däl, eýsem, döwletleriň arasyndaky gatnaşyklary aňlatmagyň yükünü-de çekip bilýändigi bilen

gymmatlydyr. Türkmenistanyň öňden gelýän bu asylly ýorelgäni turuwbaşdan döwlet syýasatyna öwrendigi goňşy ýurtlarymyz bilen yzygiderli ilerledilýän gatnaşyklardan has aşgär görünýär. Türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedowyň şu ýylyň aprelinde doganlyk türki ýrtlara – Gazagystana, Gyrgyzystana, Özbegistana amala aşyran dostlukly saparlary hem bu hakykaty dolulygyna açyp görkezdi.

Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynda Beýik Ýüpek ýolunyň gadymy yzlaryny yzlap, Türküstan, Çolpon-Ata, Samarkant şäherlerine amala aşyrylan saparlara diňe resmi däpleriň däl-de, ýürekdeşlik, doganlyk ruhunyň mahsus bolandygyny aýtmak gerek. Şoňa görä-de, «dostlukly saparlar» diýlip atlandyrylan bu saparlar hem özara, hem sebitleyín hyzmatdaşlygyň ýyl ýazgysynda diňe bir syýasy-diplomatik wakalar bolman, eýsem, owaldan ýakyn halklary heňňam içre baglanychdyryp gelen ruhy gymmatlyklaryň oraşan ýuze çykmasyna öwrüldi. Olaryň dowamynda geçirilen duşuşyklardyr gepleşikler arka atylan menzillere ser salyp, geljegiň täze gözýetimlerini açmakda wajyp ädim boldy.

...2025-nji ýyl – Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly! Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygynyň 30 ýyllygynyň baýram edilýän ýyly! Şuňuň bilen baglylykda, Türkmenistanda möhüm wakalar bolup geçýär. Awgust aýynda Hazaryň türkmen kenary Birleşen Milletler Guramasynyň Deňze çykalgasy bolmadyk ösüp baryan döwletler boýunça üçünji maslahatyny kabul etdi. Dekabr aýynda bolsa Aşgabatda ýokary derejeli forum geçiriler. Şeýle derejeli forumlaryň öňünde goýan asylly maksatlaryna üstünlikli ýetmegini bolsa Türkmenistan öz dostlary, ilkinji nobatda-da, ýakyn goňşular bylen bilelikdäki hereketlerde görýär. Bu iri wakalary sebit ýurtlarynyň mizemez bitewüligini görkezmekde ýene-de bir möhüm pursat hasaplayár. Türkmenistanyň örän amatly geografik we geosyýasy ýerleşishi, bitarap hem-de parahatçylyk söýjilikli ýurt hökmünde eýeleýän orny bolsa Bitarap Diýarymyzy Gündogar bylen Günbatary baglanychdyryan, Merkezi Aziýa sebitini jebislesdirýän ýurda öwürýär. Bu giňişlikde abadan ýasaýsy berkarar etmekde Bitaraplygynyň türkmen nusgasynyň mümkünçilikleri çäksizdir.

Kabul edilen wagty: 2025-nji ýylyň 24-nji iýunu.

Edebiyat

1. Gurbanguly Berdimuhamedow. Türkmenistan – Bitaraplygyň mekany. – A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2020. – 440 s.
2. Köptaraplaýyn hyzmatdaşlygy ösdürmekde täze tapgyr // Türkmenistan. – 2025. – 18-nji iýun.

DÜNYÄDE PARAHATÇYLYGY ÜPJÜN ETMEKDE DIL SYÝASATYNYŇ ORNY



THE ROLE OF LANGUAGE POLICY IN ENSURING WORLD PEACE

РОЛЬ ЯЗЫКОВОЙ ПОЛИТИКИ В ОБЕСПЕЧЕНИИ МИРА ВО ВСЕМ МИРЕ

TM

Maksat Çaryýew,
Döwletmämmet Azady adyndaky
Türkmen milli dünýä dilleri
institutynyň rektory, pedagogika
ylymlarynyň kandidaty

ENG

Maksat Charyyev,
Rector of Dovletmammet Azadi
Turkmen National Institute of
World Languages, Candidate of
Pedagogics

RU

Максат Чарыев,
ректор Туркменского
национального института
мировых языков имени
Довлетмаммета Азади,
кандидат педагогических наук

Annotation

Makalada halklaryň arasındaky özara gatnaşyklaryň ösmeğinde dil syýasatynyň ähmiyeti barada gürrüň edilýär. Birleşen Milletler Guramasynyň başlangıçlary bilen bu ugurda alnyp barylýan işler barada jikme-jık durlup geçilýär. Garaşsyz we hemişelik Bitarap Türkmenistanyň häzirki döwürdäki ösüşleri hemde başdan geçiriyän özgerişleri, onuň döwlet syýasatynyň ileri tutulýan ugurlary, bütin Yer yüzünüň halklarynyň parahat ýaşamagyna we netijeli hyzmatdaşlyk etmegine gönükdirilen halkara ähmiyetli öne süren başlangıçlary barada ygtybarly maglumatlary bermekde daşary ýurt dillerini bilmegin ähmiyeti seljerilýär.

Annotation

The article examines the importance of language policy in the development of interstate relations. The work carried out in this direction by the initiatives of the United Nations is being considered in detail. The article analyzes the importance of knowledge of the foreign languages for providing reliable information about current developments and changes in Independent and permanently Neutral Turkmenistan, the priorities of its state policy, and international initiatives aimed at peaceful coexistence and effective cooperation among the peoples of the whole Earth.

Аннотация

В статье рассматривается значение языковой политики в развитии межгосударственных отношений. Значительное внимание уделено основным аспектам деятельности, проводимой в этом направлении по инициативам Организации Объединенных Наций. Анализируется важность знания иностранных языков для предоставления объективной информации о современных событиях и преобразованиях в независимом и постоянно нейтральном Туркменистане, приоритетах его государственной политики, международных инициативах, направленных на мирное существование и эффективное сотрудничество между государствами и народами.

Açar sözleri: dil syýasaty, parahatçylyk, Bitaraplyk, Birleşen Milletler Guramasy, daşary ýurt dilleri.

Adamzat ýasaýsynyň bütin dowamynda diliň jemgyýetçilik hyzmaty jemgyýetdäki adamlaryň arasynda aragatnaşygy üpjün etmekden ybarat bolan bolsa, daşary ýurt dillerini öwrenmek dünýäniň beýleki halklary bilen pikir alyşmagyň, düşünişmegiň esasy serişdesi hökmünde ykrar edilip gelindi. «Dilini tapmak», «diline düşünmek» ýaly durnukly söz düzümleriniň manysy hem diliň şu esasy hyzmaty baradaky garaýylary özünde jemleýär. Türkmenleriň guran döwletlerinde orta asyrlardan başlap diliň jemgyýetde örän zerurdygyna aýdyň göz ýetiren döwlet ýolbaşçylarynyň, döwrüň ylymly-bilimli şahsyýetleriniň dünýä dilleriniň birnäçesini suwara bilmegi, jemgyýetiň belli bir gatlagynyň köp dili özleşdirmäge bolan ymtlyşy dünýä ösüşiniň aýratynlyklaryndan ugur alýar.

Dil syýasatynyň ýaýbaňlandyrylmagy dünýäde parahatçylygy üpjün etmek bilen aýrylmaz baglanyşyklydyr. Ol parahatçylygy goldamak hem-de ýurtlaryň arasynda parahatçylykly hyzmatdaşlygy ösdürmek üçin, özygtyýarly döwletleriň meýletin birleşmegi esasynda döredilen halkara gurama bolan Birleşen Milletler Guramasynyň alyp barýan umumadamzat bähbitli möhüm işleriniň esasy ugrudyr. Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynyň Rezolýusiýasynda [5] ähli döwletlere hem-de halklara öz medeniýetlerini, dillerini goramaga we ösdürmäge çagyryş edilmegi, 1999-njy ýylyň noýabr aýynda ÝUNESKO-nyň Baş konferensiýasynyň 30-njy sessiyasynda kabul edilen karar esa-synda Halkara ene dili gününüň döredilmegi, dil we medeni dürlüligi goramak maksady bilen, onuň 2000-nji ýıldan bări her ýylyň 21-nji fewralynda bellenip geçilmegi, Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynyň Halkara ene dili gününü yylan etmek baradaky Karary goldamagy, agza ýurtlary ähli dilleriň goralyп saklanmagyna goş-maga çagyrmagy bu ugurdaky taryhy ähmiýetli işlerdir. Halkara ene dili gününü dürtli ýyllarda: 2011-nji ýilda «Maglumat-aragatnaşyk tehnologiýalaryň dilleri, lingwistik dürlüligi gorap saklamakdaky we ösdürmekdäki orny»; 2012-nji ýilda «Bilimiň hilini ösdürmekde köp dilliliği ähmiýeti»; 2013-nji ýilda «Ene dilinde öwrenmek üçin kitap»; 2014-nji ýilda «Global raýatlyk üçin ýerli diller: üns merkezinde ylym»; 2015-nji ýilda «Diller möhümdir!»; 2016-njy ýilda «Bilimiň hilini ýokarlandyrmağakda, okatmagyň we öwrenme-giň netijeliligini ösdürmekde dilleriň orny»; 2017-nji ýilda «Durnukly ösüş maksatlarynyň çägindé köp dilliliği ösdürmek»; 2018-nji ýilda «Durnukly ösüše ýetmekde lingwistik dürlüligi ösdürmek»; 2019-njy ýilda «Durnukly ösüsü, parahatçylygy we barlyşygy üpjün etmekde ýerli dilleriň ähmiýeti»; 2020-nji ýilda «Serhetsiz diller» ýaly şygarlar bilen da-baralandyrylmagynyň düýp many-mazmunynda-da dilleriň, köp dilliliği bilimiň hilini ýokarlandyrmağak, okatmagyň we öwrenmegini netijeliligini ösdürmekdäki, durnukly ösüsü, parahatçylygy, barlyşygy, halklaryň arasyndaky dost-doganlygy, düşünişmegi üpjün etmekdäki möhüm ähmiýeti öz beýanyny tapýar [4]. Halkara ene dili günü bilen bir-

likde her ýyl BMG-niň resmi dilleriniň (iňlis, rus, fransuz, ispan, arap we hytaý dilleriniň) günleri bellenýär. BMG-niň Jemgyýetçilik maglumatlary Bölümü tarapyndan köp dilliliği we medeni dürlüligi goldamak maksady bilen BMG-niň resmi dilleriniň günlerini bellemek baradaky resminama 2010-njy ýylda kabul edilýär.

Hemişelik Bitaraplyk hukuk derejesi Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasy tarapyndan üç gezek ykrar edilen Garaşsyz we hemişelik Bitarap Türkmenistanyň häzirki döwürdäki ösüşleri hem-de başdan geçirýän özgerişleri, onuň döwlet syýasatynyň ileri tutulýan ugurlary, bütin Ýer ýüzüniň halklarynyň parahat ýaşamagyna we netijeli hyzmatdaşlyk etmegine gönükdirilen halkara ähmiyetli öne süren başlangyçlary barada ygtybarly maglumatlary bermekde hem daşary ýurt dillerini bilmegiň örän uly ähmiyeti bardyr. «Dil bolmasa, il bolmaz», «Adamyň akyllysy dil öwrener», «Köp dil bilen köp biler», «Dilim bar, dünýäm bar», «Dil döwletdir», «Dil bilenler galadyr...», «Dil bilen nöker bal bilen şeker» ýaly halk parasatynyň aňyrsynda hem islendik dili öwrenmegiň dostlukly gatnaşyklar, parahatçylyk söýüjilikli, ynsanperwer pikirler bilen baglanyşyklydygy baradaky garaýışlar jemlenendir. Birleşen Milletler Guramasynyň parahatçylyk dörediji ylaşaşyklary amala aşyryjy sebit merkezi bolan ata Watanymyz Merkezi Aziýa ýurtlarynda durnukly ösüsüň bähbidine oňyn gepleşikleriň geçirilmeginde möhüm ähmiyete eýedir. Sebitiň ähli ýurtlarynyň wekilleriniň gatnaşmagynda halkara derejede geçirilýän ylmy-amaly maslahatlar, bäsleşikler, dürli festiwallar dil öwrenmek talabyny ýuze çykarýar. Ata Watanymyz Bitaraplyk syýasatyny doly derejede amala aşyrmak bilen halklaryň ylaşaşyklı, agzybir, parahat ýaşamagynyň tarapdarydyr. Daşary ýurt dilleriniň öwrenilmegi halklaryň, döwletleriň arasyndaky hemmetaraplaýyn dostlukly gatnaşyklaryň rowaçlanmagynyň, olaryň birek-birege düşünişmeginiň we ynanyşmagynyň, hoşniyetli pikirleriň öne sürülmeginiň möhüm şertidir. Döwletimiziň çalt depginler bilen ösýän döwründe dünyä tejribesine daýanyp, ösen kuwwatly döwletleriň onlarçasy bilen halk hojalygynyň dürli pudaklary boýunça iş dolandyrmak barada tejribe alşylmagy daşary ýurt dilleriniň öwrenilmegine uly üns berilmegini talap edýär. Bu nukdaýnazardan, daşary ýurt dillerini öwrenmek Türkmenistanyň bilim ulgamynyň ileri tutulýan ugry bolmak bilen, ýurdumyza dünýä dilleriniň ençemesi öwredilýär. Bu bolsa dil öwrenmek arkaly dürli halklaryň medeniyetiniň, däp-dessurlarynyň aýratynlyklaryny, taryhyň öwrenmek, parahatçylygy we özara düşünişmegi üpjün etmek giň mümkünçilikler açýar.

Döwletleriň arasyndaky gatnaşyklaryň geriminiň giňelmegi daşary ýurt dillerini öwrenmäge oňyn täsirini yetirýär. Biziň günlerimizde daşary ýurt dillerini öwrenmek has uly many-mazmuna eýe bolýar. Döwletimizde «Açyk gapylar» syýasatynyň amala aşyrylmagy, ata Watanymyzyň hyzmatdaşlyk edýän ýurtlarynyň sanynyň köpelmegi, Türkmenistanda olaryň ilçihanalarynyň açylmagy, daşary ýurtlar bilen dürli ugurlar boýunça tutumly işleriň alnyp barylmagy, daşary ýurtly hünärmenleriň ýurdumyzyň halk hojalygynyň dürli pudaklarynda işlemegi, olaryň iş tejribesini öwrenmäge bolan islegiň art-

magy dil öwrenmegin ähmiyetini has-da ýokarlandyrýar. Daşary ýurtlar bilen ykdysady, syýasy, söwda, sport we syýahatçylyk babatynda ynsanperwer hyzmatdaşlyklaryň ýola goýulmagy, bu gatnaşyklaryň geriminiň giñelmegi dil bilyän adamlara bolan zerurlygy güýclendirýär. Ol ýa-da beýleki bir daşary ýurt dili öwredilende, onuň amaly ähmiyetine üns berilýär. Rus, nemes, iňlis, fransuz, ispan, italýan, pars, arap, hytaý, koreý, ýapon dilleriniň öwredilişiniň giň gerime eýe bolmagy, daşary ýurt dilleri mugallymlaryny taýýarlaýan ýokary okuň mekdepleriniň, olarda öwredilýän dilleriň sanynyň artdyrylmagy halkara gatnaşyklarynyň ösüşinden ugur alýar. Bu daşary ýurt dillerini düýpli öwrenmek bilen bagly döwlet syýasatynyň yzygiderli ösdürilmegini şertlendirýär. Türkmenistanyň Prezidentiniň ýolbaşçylygynda bu ugurda alnyp barylýan asylly işler: daşary ýurt dilleriniň çagalar baglarynda öwrediliip başlanmagy, dilçi ýaşlaryň dünýä derejesine laýyk gelýän ökde hünärmenler bolmagy baradaky aladalar ata Watanymyzyň, türkmen halkynyň eşretli ýasaýsynyň, bagtyýar durmuşsynyň we röwşen geljeginiň esaslarydyr. Halklaryň, döwletleriň arasyndaky hemmetaraplaýyn syýasy gatnaşyklaryň rowaçlanmagynada, olaryň özara düşünişmeginde daşary ýurt dillerini öwrenmegin hem-de bilmegiň ähmiyeti nazarda tutulyp, Türkmenistanyň «Bilim hakydaky» Kanunynyň 5-nji maddasynyň 4-5-nji bendinde şeýle diýilýär:

«4. Döwlet barha ösýän ählumumy durmuş, ekologik we ykdysady özara baglanyşygy göz öňünde tutup, BMG-niň resmi iş dillerini hem goşmak bilen, eýeçiliginiň görünüşine garamazdan, bilim edaralarynyň ähli kysymalarynda Türkmenistanyň raýatlarynyň daşary ýurt dillerini öwrenmegine ýardam edýär.

Daşary ýurt dilleriniň öwrenilmegi umumybilim we hünär bilimleriniň maksatnamalaryna hökmany dersler hökmünde girizilýär.

5. Türkmenistanyň çäginde işleyän daşary ýurt döwletleriniň bilim edaralarynda ýa-da olar bilen bilelikdäki bilim edaralarynda şu Kanuna, Türkmenistanyň beýleki kada-laşdyryjy hukuk namalaryna we halkara şertnamalaryna laýyklykda, degişli daşary ýurt dili (dilleri) okatmagyň esasy dili bolup durýär» [3].

Şeýlelikde, Garaşsyz, baky Bitarap Türkmenistanyň şahsyýeti umumadamzat we milli gymmatlyklaryň esasynda hemmetaraplaýyn ösdürmäge gönükdirilen bilim syýasatynyň çäklerinde daşary ýurt dillerini öwretmäge döwlet ähmiyetli iş hökmünde garalýar.

Ýurda daşary ýurt dillerini öwrenmäge uly üns berilmegi türkmen ýaşlarynyň döwletleriň arasynda parahatçylykly gatnaşyklary ösdürmäge işjeň gatnaşmak, dünýä ösüşine mynasyp goşant goşmak mümkünçiligine eýediginiň subutnamasydyr. Dünyä ýurtlarynyň wekilleri bilen duşuşyklarda hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň daşary ýurt dillerinde çykyş etmegeni türkmen halkyny has-da buýsandyrýär we dil öwrenýänlere dilleri giň mazmunly maksatnamalar boyunça öwrenmäge itergi berýär.

Dünýäniň syýasy taýdan berk, durnukly, ykdysady taýdan ösen döwletleri bilen hoşniyetli gatnaşyk saklamagyň serişdesi bolan dil syýasatyňň üstünlikli amala aşyrylmagy öz oňyn netijelerini berýär. Ýurtlaryň arasynda parahatçylyk, asudalyk, agzybirlik höküm sürýär, halkyň ýasaýyş derejesi yzygiderli ýokarlanýar.

Kabul edilen wagty: 2025-nji ýylyň 29-njy iýuny.

Edebiyat

1. Serdar Berdimuhamedow. Yaşlar – Watanyň daýanýy. – A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2023. – 400 s.
2. Gurbanguly Berdimuhamedow. Parahatçylyk, döredijilik, progres syýasatyňň dabaranmagy. – A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2007.
3. Bilim hakynda Türkmenistanyň Kanuny (rejelenen görnüşü) // Türkmenistanyň Milli Geňeşiniň maglumatatlary. – 2021. – №2-3.
4. Birleşen Milletler Guramasy // <http://gollanma.com/bmg.html>.
5. Türkmenistanyň XX Halk Maslahatynyň Mejlisi // Türkmenistan. – 2007. – 31-nji mart.
6. Global Agenda for Dialogue Among Civilizations [2001] UNGA 61; A/RES/56/6 (9 November 2001) // <http://www.worldlii.org> › Databases.

TÜRKMENISTANYŇ PARAHATÇYLYK SÖÝÜJILIKLI DAŞARY SYÝASY STRATEGIÝASY



TURKMENISTAN'S PEACEFUL FOREIGN POLICY STRATEGY

МИРОЛЮБИВАЯ ВНЕШНЕПОЛИТИЧЕСКАЯ СТРАТЕГИЯ ТУРКМЕНИСТАНА

TM

*Maýagözel Geldiyewa,
Döwletmämmet Azady
adyndaky Türkmen milli dünyä
dilleri institutynyň Jemgyýeti
öwreniş ylymlary kafedrasynyň
mugallymy*

ENG

*Mayagozel Geldiyeva,
lecturer of the Department of
Social Studies of Dovletmammet
Azadi Turkmen National Institute
of World Languages*

RU

*Маягозель Гельдыева,
преподаватель кафедры
обществознания Туркменского
национального института
мировых языков имени
Довлетмаммета Азади*

Annotation

Makalada Garaşsyz, hemişelik Bitarap Türkmenistanyň dünyäde parahatçylygy üpjün etmäge, halklaryň arasyndaky dost-doganlygy berkitmäge gönükdirilen daşary syýasatynyň aýratynlyklary barada gürrüň edilýär. Ýurdumyzyň sebit we dünyä derejesinde parahatçylygy, durnuklylygy, howpsuzlygy pugtalandyrmaga ýardam bermek arkaly halkara işlere netijeli we işjeň gatnaşyandygy nygtalýär. Türkmenistanyň başlangıçlarynyň dünyä jemgyýetçiliği tarapyndan goldanylýandygy degişli mysallar arkaly seljerilýär.

Annotation

The article examines the features of the foreign policy of Independent, permanently Neutral Turkmenistan aimed at ensuring world peace, strengthening friendship and brotherhood between peoples. It is emphasized that our country participates effectively and actively in the international affairs, contributing to strengthening peace, stability and security at the regional and global levels. The international community's support for Turkmenistan's initiatives is analyzed using relevant examples.

Аннотация

В статье рассматриваются особенности внешней политики независимого, постоянно нейтрального Туркменистана, направленной на обеспечение мира во всем мире, укрепление дружбы и братства между народами. Подчеркивается, что страна эффективно и активно участвует в международной деятельности, внося вклад в обеспечение мира, стабильности и безопасности на региональном и глобальном уровнях. На соответствующих примерах анализируется поддержка инициатив Туркменистана международным сообществом.

Açar sözleri: daşary syýasat, ylalaşdyryjy merkez, sebit merkezi, hyzmatdaşlyk, diplomatik gatnaşyklar.

**Türkmenistanyň Prezidenti
Serdar BERDIMUHAMEDOW:**

– Biziň alyp barýan içeri we daşary syýasatyň, innowasiýalara esaslanýan milli ykdysadyýetimiziň dürli pudaklaryny ösdürmäge mümkünçilik berýän giň gerimli we strategik maksatnamalarynyz, ösüşimiziň hemmetaraplaýyn sazlaşykly milli nusgasy, iri halkara guramalaryň belent münberlerinden adamzadyň parahat, bagtyýar geljeginiň hatyrasyna öňe sürüyän derwaýys başlangyçlarynyz, «Dialog – parahatçylygyň kepili» atly ýörelgä eýerip, dünýäniň halklarydyr ýurtlary bilen ýola goýyan dost-doganlyk gatnaşyklarynyz halkara bileşikde uly gyzyklanma döredýär. Garaşsyz, hemişelik Bitarap Türkmenistan dünýä üçin hemiše açykdyr. Biz Ýer ýüzünde asudalygy, howpsuzlygy berkitmek üçin geljekde-de ähli zerur işleri amala aşyrarys.

Türkmenistan XXI asyra diňe bir özbaşdak döwlet hökmünde däl-de, eýsem, bütün dünyäde tanalýan, ähli pudaklardaky ösüşler boýunça dünýäniň ösen döwletleri bilen aýakdaş gidýän, oňyn Bitaraplyk syýasatyň alyp barmak bilen, sebitde hemmetaraplaýyn parahatçylygy we düşünişmegi üpjün edýän ylalaşdyryjy merkez hökmünde gada basdy. Ýurdumyz dünyäde özara bähbitli, dostlukly diplomatik gatnaşyklary ýola goýdy we BMG-niň birnäçe maksatnamalarydyr konwensiýalaryna goşuldy.

Hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow ýurdumyzyň parahatçylyk söýüjilikli daşary syýasat strategiýasyny üstünlikli amala aşyrmak, dünyä giňişliginde milli bähbitlerimizi goramak babatda anyk wezipeleri kesgitläp, döwletimiziň diplomatik gullugynyň işiniň yzygiderli kämilleşdirilmegi bilen bagly meseläni hemiše üns merkezinde saklayar. BMG-niň Baş Assambleýasynyň bu ugurda kabul eden degişli Kararnamasy Gahryman Arkadagymyzyň halkara gatnaşyklarynyň täze filosofiýasy hökmünde öňe süren «Dialog – parahatçylygyň kepili» atly başlangyjynyň amaly taýdan durmuşa geçirilýändigini alamatlandyrýýar. Bitaraplyk, parahatçylyk söýüjilik, hoşniyetli goňşuşylyk, halkara hukugyň kadalaryna ygrarlylyk bilen netijeli özara gatnaşyklary alyp barmak tejribesi bolsa şol syýasatyň özenini düzýär. Konsepsiya dünyäde howpsuzlygy üpjün etmäge degişli toplumlaýyn çemeleşmäni, şol sanda onuň ideologik, amaly we syýasy taraplaryny öz içine alýar, ýurdumyz sebit derejesinde-de, dünyä derejesinde-de parahatçylygy, durnuklylygy, howpsuzlygy pugtalandyrmaga ýardam bermek arkaly halkara işlere netijeli we işjeň gatnaşýar.

Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy, türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň: «Türkmenistan Watanymyzyň Garaşsyzlyk hem hemişelik Bitaraplyk ýörelgelerine wepaly bolup, parahatçylyga, dost-doganlyga, özara peýdaly hyzmatdaşlyga esaslanýan ösüş ýoly bizi röwßen geljege ýetirer» [4, 11 s.] diýip belleýsi ýaly, bu gün dünýäniň 156 döwleti bilen diplomatik gatnaşyklaryň ýola goýulmagy, daşary ýurtlarda diplomatik wekilhanalarymyzyň we konsullyk edaralarymyzyň 41-siniň işlemegi, şol sanda bizde-de daşary döwletleriň 41-siniň, halkara guramalaryň 15-siniň wekilhanalarynyň hereket etmegi, ýurdumyzyň halkara guramalaryň 54-siniň agzasy bolup, dürli ugurlar boýunça halkara konwensiýalardyr şertnamalaryň 187-sine gatnaşmagy Türkmenistanyň dünýädäki diplomatik işiniň gerimini aýdyň görkezýär [5]. Döwletimiz BMG-niň Bilim, ylym we medeniýet meseleleri boýunça guramasy, Çagalar gaznasy, Ösüş maksatnamasy, Senagat ösüşi boýunça guramasy, Bütindünýä Saglygy Goraýys Guramasy, Bosgunlaryň işi baradaky Ýokary komissarynyň müdirligi, Ykdysady we Durmuş geňeşi, Terrorçylyga garşy göreşmek baradaky müdirligi ýaly ýöritleşdirilen düzümleridir beýleki birnäçe komitetleri bilen işjeň hyzmatdaşlyk edýär.

Türkmenistanyň daşary syýasatyňyň esasy ugurlarynyň biri sebitleyin howpsuzlygy üpjün etmek babatda tagallalary birleşdirmekden ybarat bolup, ol dünýä derejesinde parahatçylygy berkitmek, durmuş we ykdysady taýdan ösüşi gazaňmak ýaly ählumumy maksatlar bilen aýrylmaz baglanyşyklydyr. 2007-nji ýylyň dekabrynda Aşgabatda açylan BMG-niň Merkezi Aziýa üçin öňüni alyş diplomatiýasy boýunça sebit merkeziniň işinde toplanan tejribe muňa aýdyň şaýatlyk edýär. Munuň özi Watanymyzyň Ýer ýüzünde, ilkinji nobatda, sebit we Milletler Bileleşigi derejesinde uly abraýa eýedigini anyk görkezýän ýagdaýdyr. Häzirki wagtda ýurdumyzyň hyzmatdaşlygynyň gerimi we mazmuny ikitaraplaýyn esasda-da, köptaraplaýyn görnüşde-de giňedi.

Türkmenistanyň diplomatik gatnaşyklarynyň geografiýasy Ýewropa, Amerika yklymlarynyň sebitlerini, Ýakyn hem Orta Gündogaryň, Afrikanyň, Awstraliýanyň we Okeaniýanyň ýurtlaryny öz içine alýar. Abraýly halkara guramalar, ozaly bilen, Birleşen Milletler Guramasy, Ýewropa Bileleşigi, Ýewropada Howpsuzlyk we Hyzmatdaşlyk Guramasy, Islam Hyzmatdaşlyk Guramasy, Ykdysady Hyzmatdaşlyk Guramasy, Garaşsyz Döwletleriň Arkalaşygy, Şanhaý Hyzmatdaşlyk Guramasy ýaly halkara düzümler bilen alnyp barylýan hyzmatdaşlyk hem şu maksada gulluk edýär. Parahatçylygyň, howpsuzlygyň, durnukly ösüşiň bähbidine dünýä jemgyýetçiliginiň tagallalaryny birleşdirmäge gönükdirilen daşary syýasy başlangyçlar bilen Türkmenistanyň dünýä döwletleridir halkara guramalar bilen ýygjam gatnaşyklarynyň üsti ýetirilýär. BMG-niň Energetika geňeşini döretmek; Merkezi Aziýa we Hazar deňzi sebitinde howpsuzlyk we hyzmatdaşlyk boýunça hemişelik hereket edýän forumy esaslandyrmak; Owganystany dikeltmäge ýardam bermek; Hazar, Gara hem-de Baltika deňizleriniň, Merkezi Aziýanyň we Ýakyn Gündogaryň, Merkezi

Aziýanyň we Hytaýyň arasynda üstaşyr ulag geçelgelerini ösdürmek ýaly başlangyçlary şularyň hatarynda görkezmek bolar.

Türkmenistan köptaraplaýyn syýasy-diplomatik gatnaşyklar bilen bagly täze görnüşleri döretmäge-de işjeň gatnaşýar. Döwletimiziň milli bähbitlerini üpjün etmek, ikitaraplaýyn hem-de köptaraplaýyn görnüşde özara bähbitli hyzmatdaşlyk üçin täze çemeleşmeleri herekete girizmek bolsa bu işde iň derwaýys meseledir. Dünýädäki we sebitdäki ýagdaýlara strategik taýdan baha bermekde ylmy-seljerme usullaryna-da aýratyn orun degişlidir. Şuňuň bilen baglylykda, bu günüň Türkmenistan daşary syýasatyň ileri tutulýan ugurlary, şol sanda ykdysady, ulag, energetika, suw, medeniýet, halk, sówda, sport, parlament diplomatiýalary boýunça önde goýlan wezipeleri işjeň hem üstünlikli durmuşa geçirýär. Türkmenistanyň häzirki zaman diplomatik gullugy yzygiderli döwlet goldawynyň, ýokary hünärli işgärleriň toplumlaýyn taýýarlyggynyň, saýlanyp alnyşynyň we iş orunlarynda ýerleşdirilişiniň berk binýadyna daýanýar.

Bu ugurda üstünlikli alyp baran daşary syýasaty netijesinde döwletimiz Bitaraplyk derejesi 1995-nji ýylyň 12-nji dekabrynda, 2015-nji ýylyň 3-nji iýunynda, 2025-nji ýylyň 21-nji martynda dünýäniň iri halkara guramasy bolan BMG-niň Baş Assambleýasy taraipyndan kararnama bilen ykrar edilen ýeke-täk döwlet hökmünde dünýäniň syýasy kartasynda özüniň mynasyp ornunuň eýeledi. Türkmenistany Bitarap döwlet diýip ykrar etmek baradaky karar hemmetaraplaýyn bähbitli çözgüt boldy, çünkü munuň özüne ýetesи sebäpleri bardy. Birinjiden, Türkmenistan Merkezi Aziýada strategik taýdan örän amatly ýerde ýerleşip, BMG-niň bu sebitde ylalaşdyryjy wekilhanasy hökmünde hyzmat edip biljekdi. Ikinjiden, Bitaraplyk derejesiniň berilmegi Türkmenistana öz ýeriniň we baylyklarynyň eldegirmesizligini üpjün etmekde uly ýardam berjekdi. Şeýle sebäplere esaslanyp kabul edilen «Türkmenistanyň Bitaraplygy hakyndaky» taryhy karar özünden garaşylýan netijeleri dolulygyna ödedi. Bitaraplyk ýyllarynda Türkmenistan daşary döwletleriň ählisi bilen diýen ýaly diplomatik gatnaşyklary ýola goýdy we bütin dünýäde parahatçylygy, ynanyşmagy we durnukly ösüşi üpjün etmek bilen baglanychykly işleriň ara alnyp maslahatlaşylýan merkezleriň birine öwrüldi. Türkmenistanyň başlangyçlary dünýä jemgyýetciliği tarapyndan goldanylýar. Her ýylyň 3-nji iýunynda Bütindünýä welosiped gününiň, 12-nji dekabrynda Halkara Bitaraplyk gününiň bellenmegi, 2025-nji ýylyň bütin dünýäde «Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly» diýlip yylan edilmegi muňa aýdyň şayatlyk edýär. Gahryman Arkadagymyzyň parasatly başlangyçlaryny üstünlikli dowam etdirýän hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň baştutanlygynda döwletimiziň dünýä derejesinde alnyp barylýan işlere işjeň gatnaşmagy, uly ösüşleri nazarlaýan tutumly başlangyçlary öňe sürmegi ýurdumyzyň geljekde hem ösüşin täze basgańçaklaryna galmagy we onuň ähli döwletler bilen durnukly dost-doganlyk gatnaşyklaryny

saklamagy üçin örän ähmiyetlidir. Bu ugurda alnyp barylýan işlerde Türkmenistanyň Bitaraplyk derejesi örän ähmiyetlidir.

Bitaraplyk – bu her bir türkmeniň gözünüň röwşeni. Bitaraplyk – bu türkmen halkyna saýa salýan miweli daragt. Bitaraplyk – bu biziň şugla saçýan ýagty geljegimiziň kepili. Bitaraplyk – bu türkmen halkyny durnukly ösüše, parahatçylyga, dost-doganlyga, halkara hyzmatdaşlyga, bolelinlige, baky bagta alyp barýan ýol. Bitaraplyk – biziň baş ýörelgämiz we buýsanjymyz.

Bilşimiz ýaly, şu ýyl Türkmenistanyň Bitaraplyk derejesine eýe bolanyna 30 ýyl dolýar. Bu şanly sene mynasybetli ýurdumyzda dürli ulgamlarda uly işler alnyp barylýar. Döwlet baýramyna mynasyp sowgatlar bilen barmagy maksat edinen biz – mugallymlar hem hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň ýolbaşçylygynda özümüz hakda edilýän aladalardan ruhlanyp, Garaşsyz, hemişelik Bitarap Türkmenistanyň döwlet syýasatyny ýaşlaryň arasynda giňden wagyz edýärис. Watanymyzyň Bitaraplyk syýasatyny dünýä ýaýmakda, halkara gatnaşyklaryny ýola goýmakda we Birleşen Milletler Guramasynyň Durnukly ösus Maksatnamasyny üstünlikli durmuşa geçirmekde daşary ýurt dillerini kämil bilýän ussat hünärmenler derwaýysdyr. Türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyz «Hakyda göwheri» atly ajaýyp kitabynda: «Beýik ynsanlar beýik halky, beýik halklar bolsa beýik taryhy döredýärler» [3, 8 s.] diýip belleýär. Beýik taryhy döreden türkmen halky özünüň milli döwleti bilen dünýä çykdy. Hut şoňa görä-de, Gahryman Arkadagymyz, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň uly aladalaryna jogap hökmünde biz talyp ýaşlara dünýä dillerini kämil öwredip, halklaryň arasyndaky dostlugu, düşünişmegi we ynanyşmagy berkitmek, Bitarap Türkmenistanyň halkara abraýyny mundan beýlæk-de ýokary götermek üçin jan aýaman zähmet çekeris.

Goý, dünýäniň halklaryny bir jebis maşgala deňäp, parahatçylyk we birek-birege ynanyşmak syýasatyny özünüň baş ýörelgesine öwren Gahryman Arkadagymyz, hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag bolsun, ömürleri uzak bolsun, il-ýurt, bütin adamzat ähmiyetli alyp barýan döwletli tutumlary rowana ýöllarda rowaçlyklara beslensin! Yetip gelýän Halkara Bitaraplyk günü we baky Bitaraplygymyzyň şanly 30 ýyllyk baýramy gutly bolsun!

Kabul edilen wagty: 2025-nji ýylyň 16-njy iýunu.

Edebiyat

1. Serdar Berdimuhamedow. Yaşlar – Watanyň daýanjy. – A.: Türkmen döwlet neşiryat gullugy, 2023. – 400 s.
2. Gurbanguly Berdimuhamedow. Bitarap Türkmenistan. – A.: Türkmen döwlet neşiryat gullugy, 2015. – 560 s.
3. Gurbanguly Berdimuhamedow. Hakyda göwheri. – A.: Türkmen döwlet neşiryat gullugy, 2024. – 308 s.

4. Gurbanguly Berdimuhamedow. Türkmenistan – abadançylygyň we rowaçlygyň ýurdy. – A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2015. – 248 s.

5. Berdiniýazow S. Bitarap Türkmenistanyň diplomatiýasy: parahatçylygyň, ösüşiň we hyzmatdaşlygyň bähbidine // Türkmenistan. – 2025. – 18-nji fewral.

INTERNATIONAL YEAR OF PEACE AND TRUST: BUILDING A BETTER WORLD THROUGH COOPERATION



HALKARA PARAHATÇYLYK WE YNANYŞMAK YYLY: HYZMATDAŞLYK ARKALY HAS GOWY DÜNYÄ GURMAK

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ГОД МИРА И ДОВЕРИЯ: ПОСТРОИТЬ ЛУЧШИЙ МИР ЧЕРЕЗ СОТРУДНИЧЕСТВО

TM

Aýlar Gylyjowa,
Döwletmämmet Azady adyndaky
Türkmen milli dünýä dilleri
institutynyň Terjimäniň nazaryýeti
we amalyýeti kafedrasynyň
mugallymy

ENG

Aylar Gylyjova,
lecturer of the Department
of Theory and Practice of
Translation of Dovletmammet
Azadi Turkmen National
Institute of World Languages

RU

Айлар Гылыджова,
преподаватель кафедры
теории и практики перевода
Туркменского национального
института мировых языков
имени Довлетмаммета Азади

Annotation

Makalada parahatçylygyň we ynanyşmagyň hyzmatdaşlyk, dialog we inklýuziv ösüş arkaly adamzadyň ählu-mumy öne gidişligine ýardam berip biljekdigi barada gürrüň edilýär. Olaryň gülläp ösmäge çalyşyán islendik jemgyýet üçin möhümdigi aýdylýar. Parahatçylyk we ynanyşmak bolmasa, ösüşiň mümkün däldigi, bu iki düşünjäniň halkara gatnaşylarynyň, jemgyýetçilik gurluşynyň we şahsy abadançylygyň esasyny emele getirýändigi nygtalýar.

Annotation

The article explores how peace and trust can contribute to overall human progress through cooperation, dialogue, and inclusive development. It is noted that peace and trust are fundamental to any society that aims to prosper. It is emphasized that development is impossible without peace and trust, these two notions are deeply interlinked, forming the base of international relations, community-building, and individual well-being.

Аннотация

В статье рассматривается, важная проблема – как мир и доверие могут способствовать общему прогрессу человечества посредством сотрудничества, диалога и инклюзивного развития. Обосновывается мысль о том, что мир и доверие являются основополагающими для любого общества, стремящегося к процветанию. Также подчеркивается, что развитие невозможно без мира и доверия, и что эти два понятия тесно взаимосвязаны и составляют основу международных отношений, построения сообществ и индивидуального благополучия.

Key words: peace, trust, progress, inclusive development, society, mutual understanding, cooperation, dialogue.

In 2025, the world observes the International Year of Peace and Trust. This initiative invites individuals, communities, and nations to reflect on the importance of peaceful co-existence and mutual understanding. In a time of global uncertainty and interconnected challenges, the theme encourages collective efforts toward creating a world rooted in cooperation and shared values. This article explores how peace and trust can contribute to overall human progress through cooperation, dialogue, and inclusive development.

Peace can be defined not only as the absence of conflict but also as a state of mutual respect and cooperation among individuals and communities. Trust, on the other hand, is a critical component that allows societies to function cohesively. Trust builds stronger communal bonds, ensures better communication, and fosters collaborative efforts between diverse groups.

Peace and trust are fundamental to any society that aims to prosper. Without peace, development is impossible. Without trust, collaboration falters. These two values are deeply interlinked, forming the base of international relations, community-building, and individual well-being. Peace allows people to live free from fear and violence, enabling societies to focus on education, health, and prosperity.

Trust fosters relationships between people and institutions, ensuring that dialogue and agreements are honored and respected. By promoting these values, we lay the groundwork for a more harmonious and cooperative global society. True progress depends on people working together. No single country or organization can solve the world's challenges alone. From climate change to poverty, from education to public health, partnerships are essential. Local groups and individuals working together can bring about meaningful change in their neighborhoods. Countries supporting each other through trade, diplomacy, and humanitarian aid build stronger global ties.

Governments and businesses working together can bring innovative solutions to social and economic issues. Building partnerships requires open communication, mutual respect, and a shared commitment to the greater good.

Turkmenistan has played a central role in initiating and supporting the International Year of Peace and Trust. As the country that proposed this resolution to the United Nations, Turkmenistan has been actively organizing forums, conferences, and events that foster international dialogue.

In March 2025, Turkmenistan hosted the International Forum «The Creative and Innovative Economy of Turkmenistan» in Ashgabat. The event, supported by the United Nations Development Program (UNDP) and the British Embassy, highlighted how innovation and creativity can drive peaceful and inclusive economic development [5].

In today's interconnected world, communication and connectivity are more important than ever. Technology allows us to connect across distances, break down cultural barriers, and share knowledge quickly. The internet and mobile technologies make it easier to access information, learn new skills, and build relationships.

Technology enables instant communication through email, video conferencing, and messaging apps, facilitating real-time dialogue and collaboration between individuals and organizations across borders. Cloud-based platforms and secure data sharing systems allow countries to share information on various topics, such as scientific research, environmental data, and economic indicators, promoting informed decision-making and joint projects.

Technology supports online courses and educational programs that connect students and educators from the different countries, promoting cross-cultural understanding and knowledge sharing. Virtual exchange programs allow students to collaborate on projects, participate in discussions, and learn about different cultures without leaving their home countries.

Education plays a crucial role in fostering a culture of trust and peace. Language is the primary tool for communication, enabling individuals to express their thoughts, ideas, and feelings. By learning different languages, people can communicate directly with others from different cultures, overcoming linguistic barriers and fostering mutual understanding. Language learning is a powerful tool for promoting trust and collaboration. It breaks down barriers and facilitates communication across cultures. Initiatives such as student exchange programs foster mutual understanding and respect through direct engagement with diverse cultures. Local and global partnerships can encourage language learning, enhancing people's ability to engage with and understand different perspectives. The rise of technology has revolutionized language learning. Platforms such as Duolingo, Babbel, and Rosetta stone allow learners to access resources that encourage engagement with diverse cultures. Language learning apps use gamification techniques to make learning fun and engaging, motivating learners to practice regularly. Online language courses make language learning accessible to anyone with an internet connection, regardless of their location or background [2].

Improving the national education system in Turkmenistan has a wide scope, by educating young people capable of managing innovative technologies great efforts are being made to cultivate. Youth in Turkmenistan are closely supported by the state in the field of education. Identifying intelligent youth, supporting and encouraging them, educating young people about citizenship, patriotism, spiritual and moral feelings, and raising legal culture are among the priority tasks. Fundamental reforms implemented in Turkmenistan's education system, incorporating national and positive world experience, contribute to a significant improvement in the quality of education at all levels of educational institutions, starting from preschool institutions. Creating all the conditions for the

future of the country's young generation to be physically healthy and spiritually perfect from an early age, and to receive modern education and training has become one of the priority directions of the state policy.

Technology significantly enhances cooperation between countries by facilitating communication, diplomacy education, economic collaboration, and humanitarian aid. It also revolutionizes language learning through online courses, language learning apps, language exchange platforms, multimedia resources, and immersive technologies.

The «International Year of Peace and Trust» highlighted the critical role of economic cooperation in fostering stability, reducing conflict, and promoting shared prosperity among nations. Trust is essential for fostering cooperation. When nations trust each other, they are more likely to engage in trade, investment, and joint ventures that benefit all parties involved. Engaging in joint economic projects and initiatives can build confidence and mutual understanding between countries, and promoting peaceful relations. Technological advancements can facilitate trade, investment, and communication, making it easier for countries to cooperate economically.

Economic cooperation enhances trust among nations and communities. Initiatives such as trade agreements can promote fair trade. Encouraging fair trade practices leads to better economic conditions for all parties involved, fostering goodwill. Collaborative economic projects between countries can drive innovation and provide mutual benefits.

Dialogue is essential for conflict resolution and trust-building. Communities and nations should encourage open forums. Creating platforms for open discussions enables individuals to voice concerns and present solutions collaboratively. Ongoing education, focused on peace and cooperation, is vital for ensuring the next generation values and practices peace. Educational systems should evolve to prioritize skills that promote understanding and dialogue.

Learning about other cultures through travel, language, and education fosters empathy and reduces misunderstanding. Connectivity strengthens the bonds between people, turning strangers into allies and creating a shared global community.

While international policy is important, peace and trust begin at home. Each person has the power to contribute to a more peaceful world. Being open to others' experiences and perspectives reduces conflict and builds empathy. Embracing diversity and making sure everyone has a voice helps create fairer communities. Small acts of integrity build trust within families, workplaces, and society. By practicing these values in daily life, individuals become agents of change in their own communities.

The International Year of Peace and Trust is more than a symbolic gesture – it is a call for action. It invites everyone to imagine a future where problems are solved through dialogue, where differences are respected, and where cooperation replaces competition. Teaching the next generation about cooperation, empathy, and nonviolence helps build a more stable world. Encouraging conversations among different groups reduces misun-

derstanding and promotes unity. Working together to protect the planet ensures a safe and healthy future for all.

Turkmenistan's efforts demonstrate how national leadership can drive global impact. Through its advocacy and events, it shows that even a single country can inspire international cooperation and serve as a hub for peacebuilding.

The «International Year of Peace and Trust» is a powerful reminder that lasting change begins with shared values. By committing to peace and building trust – whether in families, communities, or nations – we take meaningful steps toward a better world. Turkmenistan's leadership in initiating and supporting this observance offers a compelling model of how countries can contribute to a more united and peaceful planet. Cooperation, openness, and compassion must guide our actions not just this year, but every year to come. Let us seize this opportunity to come together, learn from one another, and shape a future defined by harmony and hope [4, p. 200 – 208].

The «International Year of Peace and Trust» presents an extraordinary opportunity for individuals, communities, and nations to come together and forge pathways toward a more harmonious world. By promoting cooperation, understanding, and dialogue, we can dismantle barriers that hinder peace and build bridges that foster trust. The collective responsibility to actively pursue peace is paramount; through education, dialogue, and mutual respect, we hold the key to a better world for future generations.

Taking the opportunity, we would like to wish our Hero-Arkadag, who has brought us to such happy days, to our Esteemed President, who is worthy and successfully implementing the great works, large-scale reforms, positive initiatives of our National Leader, sound health, long life, continued prosperity in the beneficial works for the state!

Accepted on: June 16, 2025.

References

1. Galtung J. Cultural Violence // Journal of Peace Research. – 1990. №27 (3). – P. 291 – 305.
2. Lederach J.P. Building Peace: Sustainable Reconciliation in Divided Societies. – Washington: United States Institute of Peace Press, 1997. – 196 p.
3. Schwartz S.H. Basic Values: How they Motivate Action. The Handbook of Social Psychology – Washington: American psychological association, 2010. – 900 p.
4. Pruitt D.G., Kim S.H. Social Conflict: Escalation, Stalemate, and Settlement. – New York: Random House, 2004. – 756 p.
5. Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development // <https://sdgs.un.org/2030agenda>.

О ПЕРСПЕКТИВАХ СОТРУДНИЧЕСТВА КАФЕДР И КЛУБОВ ЮНЕСКО



ÝUNESKO KAFEDRALARYNYŇ WE KLUBLARYNYŇ HYZMATDAŞLYGYNYŇ GELJEGI BARADA

ON THE PROSPECTS FOR COOPERATION BETWEEN THE UNESCO CHAIRS AND CLUBS

TM

Natalýa Baranowa,
Minsk döwlet lingwistik
uniwersitetiniň Pedagogika
we psihologiýa kafedrasynyň
professory, pedagogika
ylymlarynyň kandidaty (Belarus
Respublikasy)

Vladimir Paškewič,
Minsk döwlet lingwistik
uniwersitetiniň Pedagogika
we psihologiýa kafedrasynyň
dosenti, pedagogika
ylymlarynyň kandidaty,
ÝUNESKO kafedrasynyň
ýolbaşcysy (Belarus
Respublikasy)

ENG

Natalia Baranova,
Professor of the Department of
Pedagogy and Psychology of the
Minsk State Linguistic University,
Candidate of Pedagogics (The
Republic of Belarus)

Vladimir Pashkevich,
Associate Professor of the
Department of Pedagogy and
Psychology of the Minsk State
Linguistic University, Candidate
of Pedagogics, Head of the
UNESCO Chair (The Republic of
Belarus)

RU

Наталья Баранова,
профессор кафедры
педагогики и психологии
Минского государственного
лингвистического
университета, кандидат
педагогических наук, доцент
(Республика Беларусь)
Владимир Пашкевич,
доцент кафедры педагогики
и психологии Минского
государственного
лингвистического
университета, кандидат
педагогических наук
(Республика Беларусь)

Annotation

Makala Minsk döwlet lingwistik uniwersitetiniň «Dilleri öwrenmek arkaly parahatçylyk, ynanyşmak we raýatlyk bilimi» ÝUNESKO kafedrasynyň hem-de Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň «Pa-

Annotation

The article is devoted to the prospects of cooperation between the UNESCO Chair «Peace, Trust and Civic Education through Language Learning» of the Minsk State Linguistic University and the UNESCO Club «Languages of Peace» of Dovletmämmet Azadi Turkmen Nati-

Аннотация

Статья посвящена перспективам сотрудничества между кафедрой ЮНЕСКО «Мир и толерантность через изучение языков и гражданское образование» Минского государственного лингвистического университета и клубом ЮНЕСКО «Языки мира» Туркменского

rahatçylyk dilleri» ЮНЕСКО клубыныň hyzmatdaşlygynyň geljekki ugurlaryna bagışlanýar. Awtorlar hyzmatdaşlygyň esasy ugurlaryny kesgitleyärler, şeýle hem dil we raýatlyk biliminiň meseleleri boýunça talyp ýaşlaryň arasynda bilelikde geçirmek göz öňünde tutulýan ylmy we ylmy-amaly başlangyçlary amala aşyrmagyň ýollaryny görkezýärler.

onal Institute of World Languages. The authors highlight the key areas of cooperation, as well as propose ways to implement the planned joint scientific and scientific-practical initiatives on the issues of language and civic education of the student youth.

национального института мировых языков имени Довлетмаммета Азади. Авторами выделены ключевые направления сотрудничества, а также предложены пути достижения и реализации намеченных совместных научных и научно-практических инициатив по вопросам языкового и гражданского образования студенческой молодежи.

Ключевые слова: сотрудничество, кафедра ЮНЕСКО, клуб ЮНЕСКО, толерантность, языковое образование, межкультурный диалог, гражданское образование.

В условиях стремительной глобализации и культурного обмена вопросы многоязычия и толерантности становятся особенно актуальными. Современное общество сталкивается с проблемами интеграции культур и сохранения языков, воспитания подрастающих поколений в духе культуры мира, обеспечения взаимовыгодного взаимодействия учреждений высшего образования разных стран [1; 4]. В этом контексте сотрудничество кафедры ЮНЕСКО «Мир и толерантность через изучение языков и гражданское образование» Минского государственного лингвистического университета и клуба ЮНЕСКО «Языки мира» Туркменского национального института мировых языков имени Довлетмаммета Азади можно рассматривать как важный шаг к созданию платформы для решения обозначенных проблем.

Сотрудничество кафедры и клуба имеет большую значимость в силу стратегических и практических причин, и, главное, общих целей и задач деятельности, направленных на развитие культурного и языкового обмена между университетами. Оно открывает возможности для углубления понимания белорусскими и туркменскими студентами значимости языкового разнообразия, сохранения национальных культур, содействия миру и толерантности в глобальном пространстве [3].

Важной задачей сотрудничества является создание платформы для реализации совместных научных и научно-практических инициатив по вопросам языкового и гражданского образования. В связи с этим представляется принципиально важным формирование совместных исследовательских групп, в состав которых войдут студенты, преподаватели и практикующие специалисты, что обеспечит

формирование у них целостного представления о белорусской и туркменской национальных культурах, подходах к языковому образованию, решению задач повышения качества образования в контексте достижения целей устойчивого развития. Научное сотрудничество повлечет за собой создание совместных публикаций, учебных курсов, чтение публичных лекций, организацию конференций и семинаров, что обеспечит дополнительные возможности для конструктивных дискуссий и дальнейшего совместного поиска. Представляется перспективным проведение научных исследований по проблемам языкознания, лингвистики, лингводидактики, сравнительной культурологии, а также по вопросам языковой образовательной политики, межкультурного общения, роли языков в процессе глобализации.

Рассматривая возможные формы совместной научной деятельности, следует отдельно отметить значимость организации научных конференций и семинаров, на которых будут представлены исследования молодых ученых, так как это даст им возможность выразить свое видение завтрашнего дня науки. Тем самым будут заложены условия для долговременного сотрудничества, обеспечена гарантия укрепления профессиональных связей, взаимовыгодного обмена идеями, подходами к решению встающих задач, привлечения к совместной деятельности молодых перспективных исследователей.

Представляется перспективным регулярный обмен мнениями по актуальным глобальным проблемам, таким как миграция, сохранение культурного разнообразия, преодоление соцкультурных конфликтов. В связи с этим вызывает интерес разработка образовательных модулей и учебных материалов по вопросам формирования у подрастающего поколения национальной идентичности, воспитания молодежи в духе толерантности, идей культуры мира.

В контексте изложенного можно планировать выполнение совместных студенческих проектов, организацию стажировок и обменов, что, несомненно, будет способствовать укреплению взаимопонимания между молодежью наших стран. Отдельно следует отметить значимость разработки совместных образовательных программ, поскольку их реализация будет обеспечивать повышение качества образовательного процесса.

Важное направление сотрудничества – совместные мероприятия в области языкового образования. В настоящее время владение языками, прежде всего языками международного общения, обеспечивает эффективность работы по формированию толерантного и инклюзивного общества, сохранения мира на планете [2]. Совместное участие в международных форумах и проектах, посвященных развитию языкового образования в обозначенном ракурсе, создаст условия для широкого распространения успешного опыта овладения языками как инструментом взаимопонимания. Фестивали языков и культур, круглые столы,

творческие лаборатории откроют возможности полноценной реализации идеи диалога культур, что станет важным вкладом в будущее образования и укрепление дружеских отношений между нашими странами.

Белорусская сторона заинтересована в организации мастер-классов и интерактивных тренингов, которые могут проводиться как в Минске, так и в Ашхабаде. Их проведение обеспечит вовлечение большого числа преподавателей и студентов в совместную деятельность.

Уже сегодня можно начинать создавать совместные онлайн-ресурсы, такие как обучающие платформы, цифровые библиотеки, которые будут содержать информацию по языковедению, культурным особенностям стран-партнеров, методические рекомендации по вопросам организации образовательного процесса. Студенты смогут использовать данные ресурсы при подготовке курсовых и дипломных работ, преподаватели – для повышения квалификации.

Совместные усилия могут быть нацелены на участие в акциях, направленных на популяризацию многоязычия и культурного разнообразия. Выставки, конкурсы, тематические недели, дни открытых дверей могут привлекать внимание общественности к значимости изучения языков, необходимости воспитания у подрастающего поколения навыков толерантного общения.

Развивая обозначенные выше формы взаимодействия, можно обеспечить продуктивное сотрудничество, направленное на формирование толерантности и открытости через изучение языков, что в большей степени расширит возможности укрепления взаимопонимания.

Кафедра ЮНЕСКО «Мир и толерантность через изучение языков и гражданское образование» Минского государственного лингвистического университета и клуб ЮНЕСКО «Языки мира» Туркменского национального института мировых языков имени Довлетмаммета Азади ставят перед собой, как уже подчеркивалось выше, общие цели. Работа будет направлена на продвижение ценностей национальной культуры средствами языкового образования, на повышение уровня межнационального межкультурного диалога, на развитие социальной толерантности средствами гражданского и патриотического воспитания.

Кафедра ЮНЕСКО в Минске активно участвует в разработке образовательных программ по вопросам изучения языков как средства создания политкультурной образовательной среды. Члены кафедры организуют курсы и семинары по вопросам гражданского воспитания в процессе овладения языками, разработка которых осуществляется на основе междисциплинарного подхода. В своей совокупности эти курсы и семинары дают студентам возможность не только углубить знание языков, но и осознать роль качественного владения ими в целях сохранения многообразия культур. Использование при этом инновационных технологий, учет тенденций

развития языкового образования способствует повышению эффективности обучения [5].

Клуб ЮНЕСКО «Языки мира» Туркменского национального института мировых языков имени Довлетмаммета Азади также направляет усилия на развитие языковой среды, создает возможности для студентов разных национальностей обмениваться опытом и знаниями: проводятся мероприятия по актуальной соцкультурной проблематике; тематические встречи и дебаты, побуждающие студентов к изучению языков. Ведётся большая работа по формированию у них готовности к жизни в многонациональном мире, создаются благоприятные условия для развития национальной идентичности на основе уважения к культурным и языковым традициям Туркменистана.

Взаимодействие кафедры ЮНЕСКО и клуба ЮНЕСКО «Языки мира» откроет новые возможности для совместных инициатив, среди которых реализация социокультурных и образовательных проектов, организация летних языковых лагерей и семинаров, где участники могут не только изучать языки и знакомиться с культурами других народов, но и представлять свою национальную культуру. Так может выглядеть ближайшая и среднесрочная перспектива совместного сотрудничества.

Долгосрочные перспективы общей деятельности предполагают углубление взаимодействия в области многоязычного образования. Реализуемые программы должны обеспечивать соизучение языков и культур, прочное овладение языком как средством межкультурной коммуникации, способствовать созданию устойчивой модели сотрудничества, которая может быть адаптирована к реалиям завтрашнего дня, к изменениям, происходящим в настоящее время как в белорусском, так и туркменском образовательном пространстве. Предлагаемый подход гарантирует результативность совместной деятельности, ее эффективность, реализацию инновационных образовательных инициатив.

Таким образом, сотрудничество кафедры ЮНЕСКО «Мир и толерантность через изучение языков и гражданское образование» Минского государственного лингвистического университета и клуба ЮНЕСКО «Языки мира» Туркменского национального института мировых языков имени Довлетмаммета Азади может открыть новые возможности для укрепления взаимопонимания между нашими странами.

Дата приёма статьи: 16 июня 2025 года.

Литература

1. Акт ЮНЕСКО о позиции в образовании 2003 г. «Образование в многоязычном мире» // http://www.un.org/ru/events/iyl/brochure/monitoring_2002/pdf.

2. Баранова Н.П. Политкультурное воспитание личности в контексте языковой образовательной политики Республики Беларусь // Материалы международной молодежной научной конференции. – Минск: МГЛУ, 22 – 24 марта 2023 г. / Отв. ред. проф. А.В.Репринцев. – Курск: ИП Бабкина Г.П., 2023. – С. 14 – 22.
3. Лаптева Н.Е. Политкультурная образовательная среда как пространство продуктивного межэтнического взаимодействия // Материалы международной молодежной научной конференции. – Минск: МГЛУ, 22 – 24 марта 2023 г. / Отв. ред. проф. А.В.Репринцев. – Курск: ИП Бабкина Г.П., 2023. – 612 с.
4. Образование: скрытое сокровище. Доклад Международной комиссии по образованию для XXI века, представленный ЮНЕСКО. – Париж, 1997. – С. 52.
5. Пашкевич В.В. Формирование политкультурной компетентности у будущих учителей в процессе педагогической подготовки // Материалы международной молодежной научной конференции. – Минск: МГЛУ, 22 – 24 марта 2023 г. / Отв. ред. проф. А.В.Репринцев. – Курск: ИП Бабкина Г.П., 2023. – С. 249 – 255.

ДИАЛОГ МОЛОДЁЖИ СТРАН ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ: НОВЫЕ ФОРМАТЫ СОТРУДНИЧЕСТВА В КОНТЕКСТЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ГОДА МИРА И ДОВЕРИЯ



MERKEZİ AZİÝA YÜRTLARYNYŇ YAŞLARYNYŇ
DIALOGY: HALKARA PARAHATÇYLYK WE YNANYŞMAK
ÝÝLYNDA HYZMATDAŞLYGYŇ GELJEGİ NAZARLAÝAN UGURLARY

YOUTH DIALOGUE IN THE CENTRAL ASIA: NEW FORMATS OF COOPERATION IN THE CONTEXT OF THE INTERNATIONAL YEAR OF PEACE AND TRUST

TM

*Gabriela Turisowa,
Prešov universitetiniň Rus dil
bilimi institutynyň uly mugallymy,
filologiýa ylymlarynyň kandidaty
(Slowakiýa Respublikasy)*

*Maksat Bugrayew,
Döwletmämmet Azady
adyndaky Türkmen milli dünýä
dilleri institutynyň Rus dili we
edebiýaty fakultetiniň dekany
(Türkmenistan)*

ENG

*Gabriela Turisova,
senior lecturer of the Institute
of the Russian Studies of the
University of Presov, PhD in
Philology (The Slovak Republic)*

*Maksat Bugrayev,
Dean of the Faculty of the
Russian Language and
Literature of Dovletmammet
Azadi Turkmen National
Institute of World Languages
(Turkmenistan)*

RU

*Габриела Турисова,
старший преподаватель
Института русистики
Прешовского университета,
кандидат филологических наук
(Словакская Республика)*

*Максат Буграев,
декан факультета русского
языка и литературы
Туркменского национального
института мировых языков
имени Довлетмаммета Азади
(Туркменистан)*

ANNOTASIÝA

Makalada 2023-nji ýylда Türkmenistanyň başlangyjy bilen kabul edilen Merkezi Aziýa ýurtlarynyň ýaşlarynyň dialogynyň bu ýurtlaryň ýaşlarynyň arasyndaky hyzmatdaşlygyň ösüşine ýetiren täsiri seljirilýär. Beýan edilýän maglumatlar sebitdäki ýaşlaryň Halkara parahatçylyk we ynanyşmak

Annotation

This article examines the influence of the youth dialogue of the Central Asian countries adopted by the initiative of Turkmenistan in 2023 on the development of cooperation among the youth of these countries. The material focuses on studying the underlying causes of the conso-

Аннотация

В статье анализируется влияние Молодёжного диалога стран Центральной Азии, принятого в 2023 году по инициативе Туркменистана, на развитие молодёжного сотрудничества этих стран. Представленная информация основана на материалах Международного молодёжного диалога

ýylynyň çägindäki tagallalaryny birleşdirmegiň düýp sebäplerini öwrenmäge gönükdirilip, bu syýasatyň aýrylmaz bölegi hökmünde Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplyk ýörelgesine esaslanyar.

lidation of youth efforts in the region within the framework of the International Year of Peace and Trust and it also emphasizes the philosophy of permanent Neutrality of Turkmenistan as an integral part of this policy.

региона. В его основе лежит принцип постоянного нейтралитета Туркменистана как неотъемлемой части этой политики, направленной на изучение первостепенной консолидации усилий в рамках Международного года мира и доверия, а также на изучение философии постоянного нейтралитета.

Ключевые слова: молодёжь, Центральная Азия, региональная интеграция, устойчивое развитие, миростроительство, диалог.

Настоящая статья посвящена рассмотрению процессов институционализации молодёжной дипломатии в странах Центральной Азии. Актуальность исследования обусловлена возрастанием роли молодёжи в международных гуманитарных инициативах на фоне вызовов современной международной обстановки. Современные интеграционные процессы в Центральной Азии приобретают особую значимость в контексте гуманитарной дипломатии, активную роль в которых начинает играть молодёжь региона. В Международный год мира и доверия, девиз которого был объявлен по инициативе постоянно нейтрального Туркменистана, процесс интеграции государств Центральной Азии носит характер особой важности. При этом основную лепту в консолидацию усилий потенциально может привнести молодёжь региона. Как известно, в настоящее время медианный возраст сотрудников крупнейших мировых компаний составляет 28-30 лет [5]. С учётом того, что эти компании формируют порядка 2,2% мирового ВВП, производительность их работников в 30 раз выше, чем у среднего количества занятых [4].

В качестве ключевой платформы для взаимодействия молодых людей из Туркменистана, Кыргызстана, Таджикистана, Казахстана и Узбекистана стал Диалог молодёжи стран Центральной Азии, который был учреждён по инициативе Туркменистана в 2023 году. Несомненно, формат диалога позволит участникам обмениваться опытом, инициировать совместные проекты для решения широкого спектра задач: от охраны окружающей среды до коммерциализации научно-исследовательских разработок. Кроме того, в рамках этого механизма молодые лидеры будут рассматривать приоритетные направления дальнейшего роста и интеграции. В 2025 году сотрудничеству в данном формате был дан очередной мощный импульс – состоялся Второй Молодёжный форум стран Центральной Азии «Диалог – гарантia мира», который прошёл по инициативе Туркменистана в Штаб-квартире ООН в городе Нью-Йорк, США. Важно отметить,

что данное мероприятие состоялось в формате сессии высокого уровня в рамках Молодёжного форума ЭКОСОС в Международный год мира и доверия, а также в десятую годовщину принятия Советом Безопасности Организации Объединённых Наций т.н. Резолюции 2250 по вопросу молодёжи, мира и безопасности [6]. Обращение участников Диалога было объявлено официальным документом 79 сессии Генеральной Ассамблеи (A/79/894-S/2025/255) по пунктам 14, 18, 26, 61 и 64 повестки дня, а также Совета Безопасности ООН. В ходе мероприятий, организованных на высоком уровне на полях форума, их участники непременно отмечали значимую роль инициатив Туркменистана в поддержании здоровой и доверительной атмосферы межгосударственного и межрегионального диалога [2]. Таким образом, данный форум закрепил значимость роли молодёжи в вопросах мира и безопасности как на региональном, так и на глобальном уровне.

Знаковым достижением в контексте институционализации молодёжной дипломатии стало официальное принятие Молодёжной организации Туркменистана имени Махтумкули в состав Глобального молодёжного сообщества ЮНЕСКО (Global Youth Community) в августе 2023 года. Этот шаг представляет собой признание международным сообществом вклада Туркменистана в развитие молодёжной политики, основанной на принципах мирного сосуществования, культурного многообразия и устойчивого развития. Вступление в GYC предоставило туркменской молодёжи прямой доступ к глобальным механизмам взаимодействия, включая участие в инициативах ЮНЕСКО в сфере образования, науки и культуры, а также обмен передовыми практиками с молодёжными организациями государств-членов. Данный факт не только усиливает дипломатическую субъектность туркменской молодёжи на международной арене, но и подтверждает эффективность государственной политики в области воспитания социально активного, ответственного и культурно компетентного поколения. Включение организации в ассоциативную сеть ЮНЕСКО также может рассматриваться как дополнительный инструмент устойчивой интеграции Туркменистана в глобальные гуманитарные процессы, что подчёркивает стратегический характер молодёжного компонента внешнеполитической доктрины страны.

Участники встречи признали важность резолюции 2250 (2015) Совета Безопасности ООН, которая стала первым в истории документом, официально закрепившим роль молодёжи в вопросах поддержания мира и безопасности, была подчёркнута её историческая значимость. Также стороны особо обозначили важность объявления 2025 года Международным годом мира и доверия. В данном контексте говорилось о том, что данная инициатива важна в контексте продвижения культуры доверия в международных отношениях, а также признания молодёжи как движущей силы социальных изменений, способной формировать инклюзивные и устойчивые сообщества. Немаловажно отметить,

что стороны признали политику нейтралитета Туркменистана важным вкладом в укрепление мира и стабильности в Центральной Азии.

«В современном мире более половины населения моложе 30 лет, и Центральная Азия не является исключением. Молодёжь – это не только бенефициары мира, но и активные участники и лидеры процессов миростроительства, обладающие огромным созидательным потенциалом. Мы призываем и дальше задействовать энергию, навыки и инновационные идеи молодого поколения – на благо устойчивого развития региона», – говорится в официальном документе [6].

Говоря о конкретных договорённостях и призывах, которые были сформулированы партнёрами, важно отметить необходимость активизации регионального сотрудничества в экологической сфере, расширения обмена технологиями и лучшими практиками для «зелёного» развития. Помимо прочего, стороны приветствовали усилия стран региона по развитию сотрудничества в водно-энергетической сфере – например, в рамках Международного фонда спасения Арала и двусторонних соглашений. Была также признана важность цифровизации и развития новых технологий для процветания и консолидации региона. Цифровая трансформация открывает широкие возможности для образования, предпринимательства, расширения доступа к информации и услугам для молодёжи. Уже сегодня цифровая экономика и инновации становятся движущей силой роста в центральноазиатских странах. Была выражена твёрдая решимость добиться целей Повестки дня в области устойчивого развития на период до 2030 года (ЦУР).

Таким образом, форум стал важной точкой институционализации, закрепив постоянный характер межмолодёжного взаимодействия на международной арене. Именно сочетание нейтралитета и акцента на развитие человеческого капитала позволило Туркменистану инициировать платформу Диалога молодёжи стран Центральной Азии.

Несомненно, все эти действия являются собой яркое политическое отражение туркменской дипломатии, в основе которой лежит доктрина миростроительства и постоянного нейтралитета. И тут важно понимать, что данный статус государство избрало не только для полноценной реализации своего многогранного экономического потенциала, но и в целях создания прочного каркаса международных отношений в регионе Центральной Азии. Для избежания негативных последствий геополитических катастроф конца прошлого столетия Туркменистан уже в первые годы независимости начал работу над формированием первичного облика своей внешнеполитической доктрины. Речь идёт о провозглашении Туркменистаном позитивного нейтралитета в качестве принципиального содержания своей внешней политики [7]. Это историческое событие произошло 10 июля 1992 года в городе Хельсинки на саммите Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе (ОБСЕ).

Спустя три десятка лет в стране взрастили новое поколение граждан эпохи независимости, на плечи которых возлагается ответственность за дальнейшим следованием курсу философии постоянного нейтралитета. Оно и понятно: Туркменистан в течение этих лет активно работал над формированием гражданского общества новой формации посредством эффективного использования государственных демократических институтов. В условиях мира и безопасности молодые люди могут сосредоточиться на получении качественного образования, развитии профессиональных навыков и участии в программах, направленных на повышение их благосостояния. Туркменистан активно продвигает идеи превентивной дипломатии, в том числе через свою роль в создании Регионального центра ООН по превентивной дипломатии для Центральной Азии (РЦПДЦА), и поддерживает инициативы, направленные на расширение прав и возможностей женщин и молодёжи, такие как Академия превентивной дипломатии для обучения молодёжи и Диалог женщин стран Центральной Азии. Это демонстрирует то, как нейтралитет служит платформой для мирного диалога и сотрудничества, что непосредственно влияет на возможности для молодёжи региона.

Кроме того, нейтралитет Туркменистана позволяет стране развивать сбалансированные отношения со всеми мировыми державами, включая Россию, Китай, США и страны Европейского Союза, а также выступать в роли посредника в региональных спорах, особенно в вопросах, касающихся водных ресурсов и распределения энергии. Внешняя политика Туркменистана, направленная на упрочение мира и доверия посредством экономической интеграции, в современную эпоху носит характер стратегического значения в контексте существующей конфигурации сил [3]. Такая позиция открывает перед туркменской молодежью широкий спектр возможностей для международного сотрудничества, обмена опытом и знаниями. Молодые дипломаты Туркменистана активно участвуют в международных курсах и семинарах, посвященных нейтралитету и его роли в поддержании мира и устойчивого развития, что позволяет им углублять свои профессиональные навыки и расширять международные контакты [8].

Институционализация Диалога молодёжи стран Центральной Азии отражает растущую роль молодёжной дипломатии в обеспечении устойчивого мира и региональной стабильности. Опыт Туркменистана демонстрирует, как философия постоянного нейтралитета способствует созданию платформ для конструктивного межгосударственного взаимодействия и раскрытию созидательного потенциала молодёжи.

Дата приёма статьи: 17 июня 2025 года.

Литература

1. Permanent Neutrality of Turkmenistan: resolution / adopted by the General Assembly. Resolutions Adopted by the General Assembly 50/80. Резолюция A/RES/50/80A Организации Объединённых Наций. // Цифровая библиотека ООН. – URL: <https://documents.un.org/doc/resolution/gen/n96/761/23/img/n9676123.pdf> (дата обращения: 25.05.2025).
2. Буграев М.К. Диалог молодежи стран Центральной Азии // Нейтральный Туркменистан. – 2025. – 22 апреля.
3. Буграев М.К. Экономика, построенная на ценностях мира и доверия // Нейтральный Туркменистан. – 2025. – 25 марта.
4. Инфраструктура Евразии: краткосрочные и среднесрочные тренды, доклады и рабочие документы 24/3, Алматы – 2024. // Евразийский банк развития. – URL: https://eabr.org/upload/iblock/c99/EDB_Infrastructure-Trends_RU_2024_03_21.cleaned.pdf (дата обращения: 10.06.2025).
5. Мирзеханов В.С., Тюльпаков М.В. Доктрина позитивного нейтралитета и внешнеполитические приоритеты постсоветской Туркмении // Социальные и гуманитарные науки. Отечественная и зарубежная литература. Сер. 9. Востоковедение и африкастика: Реферативный журнал. – Москва, 2018. – С. 19-28
6. Обращение участников Второй встречи Диалога молодёжи стран Центральной Азии. Нью-Йорк, Штаб-квартира ООН. 16 апреля 2025 года // Цифровая библиотека ООН – URL: <https://digitallibrary.un.org/record/4082673?ln=ru&v=pdf#files> (дата обращения: 19.06.2025).
7. Поддержка стран в период беспрецедентных испытаний. Годовой отчёт Всемирного банка 2020 г. // World Bank Group. – URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/663831601574058227/pdf/Main-Report.pdf> (дата обращения: 19.06.2025).
8. Резолюция 2250 ГА ООН «Десятая годовщина принятия резолюции 2250 (2015) Совета Безопасности о молодёжи, мире и безопасности: голоса молодёжи за мир и доверие» // UNDOCS. Департамент по делам Генеральной Ассамблеи и конференциальному управлению. – URL: [https://docs.un.org/ru/S/RES/2250\(2015\)](https://docs.un.org/ru/S/RES/2250(2015)) (дата обращения: 15.06.2025).

TÜRKMEN BITARAPLYGY WE ONUŇ DIL BILEN ÖZARA BAGLANYSYGY



TURKMEN NEUTRALITY AND ITS CONNECTION WITH LANGUAGE

ТУРКМЕНСКИЙ НЕЙТРАЛИТЕТ И ЕГО ВЗАИМОСВЯЗЬ С ЯЗЫКОМ

TM

*Tumar Saparmyradowa,
Döwletmämmet Azady adyndaky
Türkmen milli dünýä dilleri
institutynyň Terjimäniň nazaryýeti
we amalyýeti kafedrasynyň uly
mugallymy*

ENG

*Tumar Saparmyradova,
senior lecturer of the
Department of Theory and
Practice of Translation of
Dovletmammet Azadi Turkmen
National Institute of World
Languages*

RU

*Тумар Сапармурадова,
старший преподаватель
кафедры теории и практики
перевода Туркменского
национального института
мировых языков имени
Довлетмаммета Азади*

Annotation

Makalada Türkmenistanyň Bitaraplyk derejesiniň çäginde döwlet dili bilen bir hatarda daşary ýurt dilleriniň öwredilişi, kämilleşdirilişi we onuň jemgyyetçilik durmuşyndaky orny giňişleýin beýan edilýär. Türkmen Bitaraplygynyň dil bilen baglanyşygy degerli ylmy çeşmeleriň üstü bilen subut edilýär. Türkmen ýaşalarynyň daşary ýurt dillerini kämil bilmeginiň olaryň dünýä derejesinde bilim almagynda, öz Watanyň ykdasy, syýasy, medeni ösüşinde we onuň abraýynyň halkara derejede ýokarlanmagynda ähmiyetiniň uludygy nygtalýar.

Annotation

This article comprehensively describes the teaching and improvement of foreign languages, together with the state language, and their role in public life within the framework of neutral status of Turkmenistan. The connection between Turkmen Neutrality and language is proven through valuable scientific sources. The importance of perfect knowledge of foreign languages by the Turkmen youth in obtaining education on the world level, in the economic, political, and cultural development of their Motherland, and in the growth of its prestige on the international stage is emphasized.

Аннотация

В статье всесторонне рассматривается процесс преподавания и совершенствования иностранных языков наряду с государственным языком, их роль в общественной жизни в контексте нейтрального статуса Туркменистана. Связь туркменского нейтралитета с языком подтверждается ценными научными источниками. Подчеркивается, что свободное владение иностранными языками туркменской молодежью имеет огромное значение для получения образования мирового уровня, а также для экономического, политического и культурного развития страны, повышения её авторитета на международной арене.

Açar sözleri: Bitaraplyk, döwlet dili, daşary ýurt dili, syýasat, halkara gatnaşyklary.

Türkmenistan özüniň Bitaraplyk derejesi bilen dünýä döwletleriniň arasynda parahatçylyk söýüji, deňhukukly hyzmatdaşlygyň nusgasyny görkezýär. Gahryman Arkadagymyzyň: «Biz Bitaraplyk, parahatçylyk, ylalaşdyryjylyk syýasatymyzy mundan beyläk hem dowam etdirip, bu ugurda bitirýän işlerimiz bilen Türkmenistan döwletimiziň gazanan belent abraýyny has-da berkideris» [2, 14 s.] diýip belleýsi ýaly, Türkmenistanyň halkara gatnaşyklaryndaky iň möhüm ýörelgeleriniň biri hemişelik Bitaraplyk derejesidir.

Bitaraplyk dünýä syýasatynda we halkara hukuk ulgamynda aýratyn orna eýedir. Bu syýasat döwletleriň beýleki ýurtlaryň içerkى işlerine goşulmazlyk, harby hyzmatdaşlyga gatnaşmazlyk ýaly ýörelgelere daýanýar. Bu ýörelgeler ýurduň daşary syýasatynda parahatçylykly, dostlukly we deňhukukly hyzmatdaşlyga esaslanýar. Bu makalada Türkmenistanyň Bitaraplyk derejesiniň çäginde döwlet dili bilen bir hatarda daşary ýurt dilleriniň öwredilişi, ösdürilişi we onuň jemgyýetçilik durmuşyndaky orny giňişleyin beýan edilýär.

Türkmenistan 1995-nji ýylyň 12-nji dekabrynda Birleşen Milletler Guramasy tarapyn-dan hemişelik Bitaraplyk derejesini gazandy. Ykrar edilen bu dereje diňe bir Türkmenistanyň halkara hukuk ýagdaýyny däl, eýsem, onuň içerkى syýasatyň hem esasyny düzýär. Bu syýasatyň üstünlikli durmuşa geçirilmegi üçin agzybirlilik we medeni bitewülik zerurdyr. Dil syýasaty bolsa, döwlet gurluşynyň medeni we jemgyýetçilik binýadydyr. Dil milletiň ruhy baýlygyny, taryhy mirasyny we döwletiň dowamlylygyny, halkara gatnaşyklaryny üpjün edýän möhüm sütüniň biridir.

Dil arkaly adamlar öz pikirlerini, duýgularyny, garaýışlaryny paýlaşýarlar. Şeýle aragatnaşyk bolsa halklaryň arasynda düşünişmegin, ynanyşmagyň we hormatyň artmagyna getirýär. Parahat jemgyýeti gurmak üçin halklaryň arasyndaky gatnaşyklarda düşünişmegin bolmagy örän zerurdyr. Halkara gepleşiklerde, diplomatik gatnaşyklarda, hyzmatdaşlyk şertnamalarynda we halkara maslahatlarda dürli dilleriň ulanylmagy döwletleriň arasyndaky ynanyşmagyň esasyny düzýär. Türkmenistan hem özüniň daşary syýasatynda diller (dialog) arkaly gepleşik ýörelgesine ähmiyet berýär.

Türkmenistan Garaşsyzlygyny alandan soň, türkmen dili döwlet dili hökmünde ykrar edildi. Bu bolsa türkmen diliniň ähli döwlet edaralarynda, bilimde we metbugatda giňden ulanylmagyň üpjün etdi. Türkmenistanyň döwlet diliniň ösdürilmegi bilen baglanychykly dürli maksatnamalar durmuşa geçirildi we geçirilýär. Bu çäreler jemgyýetiň milli bitewüligini pugtalandyrmakda möhüm orun eýeleýär.

Dil syýasaty Bitaraplyk ýörelgeleri bilen sazlaşykly alnyp barylýar. Dil arkaly halkara giňişlikde düşünişmek mümkünçiligi diňe parahatçylygyň saklanmagyna däl, eýsem, onuň pugtalandyrylmagyna hem hyzmat edýär. Dünyäde halkara gatnaşyklarynyň barha ösýän şertlerinde dil bilmek möhüm talaplaryň biridir. Daşary ýurt dillerine erk etmek ýaşlaryň bilimleriniň artmagyna, dünýägaraýşynyň giňelmegine, pikirlenişiniň ösmegine täsir edip, akył ýetiriş işjeňligini, netije çykarmak we mesele çözmek başarny-

gyny görkezmäge mümkünçilik berýär. Daşary ýurt dillerinden iňlis dili has giň ýaýran dilleriň biri bolup, häzirki wagtda özara düşünişmekde, söwda, tehnologiya ugurlarynda we döwletara gatnaşyklarynda iň köp ulanylýan dilleriň biri hasaplanýar.

Hormatly Prezidentimiziň parasatly hem öndengörüji syýasaty esasynda dil bilimine berilýän üns aýratyn many-mazmuna eýe bolýar. Diňe bir öz ene dilimizi däl-de, dünýä dillerini öwrenmäge uly ähmiýet berilýär. Bu babatda üç dilliligi ösdürmek taglymaty öne sürlüp, degişli çäreler durmuşa geçirilýär. Şu ýerde türkmen ýaşlarynyň üç dili bilmekleriň gazanmak bilen birlikde orta mekdeplerde ýaşlara koreý we ýapon dillerini öwretmek-lik işine hem badalga berlendigi bellärliliklidir. Ýurdumyzda hereket edýän mekdebe čenli çağalar edaralaryndan başlap, ýokary okuw mekdeplerinde türkmen dili bilen bir hatarda daşary ýurt dilleri öwredilýär. Bu bolsa türkmen ýaşlarynyň daşary ýurt dillerinde erkin geplemegine, olaryň köptaraplaýyn bilimli bolmagyna, halkara gatnaşyklary ösdürmäge goşant goşmagyna itergi berýär.

Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri instituty ene dili bilen bir hatarda daşary ýurt dillerini öwretmekde ýurdumyzda möhüm orny eýeleýän ýokary okuw mekdepleriniň birdir. Döwrümiziň barha ösýän talaplaryny ödemek üçin ýaşlaryň daşary ýurt dillerini kämil öwrenmegini, bu ugurda bilim alýan talyplaryň ussat mugallymlar, ökde terjimeçiler bolup yetişmegini gazanmak maksady bilen öwrenilýän hünär dilleri boýunça halkara olimpiadalar, suhangöýlik, zehin bäsleşikleri, ylmy-amaly maslahatlar, duşuşyklar geçirilýär we halkara onlaýn forumlaryna, halkara we ýurdumyzda geçirilýän açyk internet olimpiadalaryna, ylmy-amaly maslahatlara, ylmy-taslama bäsleşiklerine işjeň gatnaşylýar, daşary ýurt dilleri boýunça dil hepdilikleri, bäsleşikleri yzygiderli guralýar. Ýokary okuw mekdebimiziň guramagynda talyplaryň arasynda iňlis dili dersinden «International Internet Olympiad in English Among the Students of Linguistic and non-linguistic specialities of higher educational institutions of Turkmenistan and abroad» atly halkara olimpiada yzygiderli geçirilýär we bu halkara onlaýn olimpiada ýilda ähli yklymlardan talyplar gatnaşýar. Mundan başga-da, Türkmenistanyň umumybilim berýän orta mekdepleriniň 11–12-nji synp okuwçylarynyň arasynda hem daşary ýurt dili boýunça olimpiada geçirilýär.

Dil diňe aragatnaşyk serişdesi bolmak bile çäklenmän, eýsem, halklaryň medeni mirasynyň, düşünjesiniň, dünýägarayaýsynyň we syýasatynyň aýnasy bolup hyzmat edýär. Dil – bu dünýäniň açary. Her öwrenilen dil adam üçin täze bir dünýäniň gapysyny açýar. Şu nukdaýnazardan daşary ýurt dillerini öwrenmegin ähmiyeti häzirki zaman jemgyýetinde aýratyn orun eýeleýär.

Täze bir dil öwrenmek adamyň beýnisini işjeňleşdirýär, çalt pikirlenmek, ýatda saklamak ýaly ukyp-başarnyklaryň ösmegine täsir edýär. Şeýle hem, dil öwrenmek adamda sabyrlylyk, maksada okgunlylyk, işjeňlik ýaly häsiýetleriň kemala gelmegine itergi berýär. Diňe bir dil bilimine degişli maglumatlar däl-de, eýsem, dili öwrenilýän halkyň medeniýeti, sungaty, däp-dessury, edebiýaty, taryhy hem özleşdirilýär. Bu bolsa psihologik taýdan adamyň intellektual ösüşine täsirini ýetirýär, medeni taýdan dürli milletleriň arasynda

hormaty, düşünişmegi kemala getirýär, ykdysady taýdan bolsa iş, bilim, ylym mümkünçilikleriniň giňelmegine ýardam edýär. Şonuň üçin hem her bir raýatyň, esasan-da ýaş nesliň ene dili bilen bir hatarda daşary ýurt dillerini öwrenmäge höweslendirilmegi jemgyyetiň we şahsyýetiň ösüşi üçin möhüm şertleriň biridir. «Bir dil bilen – bir adam, iki dil bilen – iki adam» diýen nakyl örän cuň manylydyr. Bu nakylda dil öwrenmegin adamyň şahsyýetine we dünýägaraýsyna ýetirýän täsirini beýan edýän filosofik pikir jemlenendir. Her öwrenen täze dili bilen adam öz şahsyýetini kämilleşdirýär, dünýäni köp taraplaýyn görmegi başarıyär.

Daşary ýurt dillerini bilmek üçin bolsa, ilki bilen öz ene diliňi bilmek esasy şertleriň biridir. Metbugat we teleýalyň arkaly türkmen diliniň giňden ulanylmagy jemgyyetde dil taýdan bitewüligi kemala getirýär. Şeýle hem, halkara guramalar bilen aragatnaşylda döwlet ýolbaşçylarynyň çykyşlarynyň türkmen dilinde alnyp barylmagy onuň halkara derejedäki ähmiyetini görkezýär.

Dil bilmek bilimiň wajyp esaslarynyň biridir. Döwrüň ösmegi, özgermegi, Watanymyzyň halkara giňişligindäki abraýynyň barha artmagy, dünýä döwletleri bilen dost-doganlyk gatnaşyklarynyň has-da giňemegi, daşary syýasatyň dabaranmagy daşary ýurt dillerini özleşdirmegi we öwrenmegin talap edýär. Dünýä dillerini bilýän hünärmenler milli gymmatlyklarymyzy wagyz-nesihat etmekde hem möhüm orny eýeleýär.

Ýurdumyzda «Türkmenistanda sanly bilim ulgamyny ösdürmegin Konsepsiýasynyň», «Türkmenistanda daşary ýurt dillerini okatmagy kämilleşdirmegin Konsepsiýasynyň» we «Türkmenistanda umumybilim maksatnamalary boýunça okatmagyň usulyýetini kämilleşdirmegin 2028-nji ýyla çenli Konsepsiýasynyň» tassyklanmagynyň, häzirki wagtda ýurdumyzda bu ugurda alnyp barylýan işleriň oňyn netijelerini berýändigine ýaş zehinlerimiziň halkara derejede geçirilýän ders bäsleşiklerinde gazanýan üstünlikleriniň mysalynda buýsanç bilen göz ýetirýäris.

Hormatly Prezidentimiziň parasatly ýolbaşçylagynda ýaşlara dünýä dillerini öwretmek, olary giň dünýägaraýyşly hünärmenler edip ýetişdirmek döwlet syýasatynyň esasy ugurlarynyň biridir. Gahryman Arkadagymyz, Arkadagly Gahryman Serdarymyz türkmen ýaşlarynyň döwrüň talabyna laýyk bilim almagyna aýratyn üns berýärler. Bu ugurda ýurdumyzda öne sürülyän esasy başlangyçlar hökmünde şulary bellemek bolar:

- döwlet derejesinde daşary ýurt dillerini öwretmek usulyýetini kämilleşdirmek we sanly bilim boýunça konsepsiýalaryň kabul edilmegi, onuň öndebarlyj tehnologiýalaryň kömegini bilen ähli bilim edaralarynda daşary ýurt dillerini öwretmegin täze döwrebap usullaryny üpjün etmegi göz öňünde tutmagy;

- ýaşlaryň halkara derejedäki bäsleşiklere gatnaşmagyna goldaw berilmegi, bu işin dünýä derejesinde zähmet bazarynda bäsleşige ukyplı, Türkmenistan döwletiniň atabraýyny dünýä ýaýjak zehinli nesliň kemala gelmegine ýardam bermegi;

- daşary ýurt dillerini öwretmek boýunça usulyýetiň hem-de mugallymçylyk işiniň kämilleşdirilmegi, bilimli, tejribeli mugallymlaryň taýýarlanylasmagyna aýratyn ähmiyet berilmegi;

- dil öwretmekde häzirki zaman tehnologiýalarynyň peýdalanylmagy, kompýuter tehnologiýalarynyň, internet we beýleki sanly serişdeleriň kömegi bilen dil öwretmegin kämilleşdirilmegi;
- dil we medeniýet ugrunda jemgyýetçilik hyzmatdaşlygynyň ösdürilmegi;
- ýaşlaryň halkara çärelere gatnaşmagyna, olaryň özlerine bolan ynamynyň ýokarlanmagyna ýardam berilmegi;
- daşary ýurtlaryň dil öwrenmek bilen baglanyşkly täze usullarynyň ornaşdyrylmagy, häzirki zaman tehnologiýalarynyň, dürli interaktiw okuw serişdeleriniň we multimedya platformalarynyň üstünlikli ulanylmagy, onlaýn sapaklaryň, seminarlaryň guralmagy.

Netijede, Türkmenistanyň ýaş nesli diňe bir ene diline we milli gymmatlyklaryna we paly bolmak bilen çäklenmän, dünýäniň dürli ýurtlary bilen medeni, diplomatik we ýlym-bilim gatnaşyklaryny, halkara ülňülere laýyk işleri alyp barmaga ukyplı şahsyyetler hökmünde kemala gelýär. Bu bolsa ýurdumyzyň halkara abraýynyň mundan beýlæk-de ýokarlanmagyna, parahatçylygyň, dostlugyň, ynanyşmagyň we ynsanperwer gatnaşyklaryň pugtalandyrylmagyna güýcli itergi berýär.

Kabul edilen wagty: 2025-nji ýylyň 24-nji iýuny.

Edebiyat

1. Serdar Berdimuhamedow. Yaşlar – Watanyň daýanýy. – A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2023. – 400 s.
2. Gurbanguly Berdimuhamedow. Türkmenistan – abadançylygyň we rowaçlygyň ýurdy. – A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2015. – 248 s.
3. Gurbanguly Berdimuhamedow. Türkmenistan – Bitaraplygyň mekany. – A.: Türkmen döwlet neşirýat gullugy, 2020. – 440 s.
4. www.maslahat.gov.tm
5. www.turkmenmetbugat.gov.tm

Žurnalyň Redaksion geňeşiniň düzümi:

Redaksion geňeşiň başlygy:

Maksat Çaryýew – Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň rektory, pedagogika ylymlarynyň kandidaty.

Redaksion geňeşiň agzalary:

Aly Gurbanow – Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň Daşary ýurt edebiýaty kafedrasynyň müdiri, pedagogika ylymlarynyň doktory, professor.

Hezretguly Durdyýew – TYA-nyň Magtymguly adyndaky Dil, edebiýat we milli golýazmalar institutynyň direktorynyň ылмы işler boýunça orunbasary, filologiya ylymlarynyň doktory.

Narbibiş Şammaýewa – Seýitnazar Seýdi adyndaky Türkmen döwlet mugallymçylyk institutynyň Roman-german dilleri we edebiýaty, olary okatmagyň usulyýeti kafedrasynyň müdiri, filologiya ylymlarynyň doktory, dosent.

Amanmyrat Baýmyradow – Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň Türkmen edebiýaty kafedrasynyň uly mugallymy, filologiya ylymlarynyň doktory.

Ýohanna Mierendorff – Martin Lýuter adyndaky Galle-Wittenberg uniwersitetiniň sosial pedagogika boýunça professory.

Alişer Abijanow – Özbek döwlet dünýä dilleri uniwersitetiniň Pedagogik işgärleri gaýtadan taýýarlaýış we kämilleşdiriş merkeziniň direktory, filosofiýa ylymlarynyň kandidaty, dosent.

Tagandurdy Tagandurdyýew – Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň Dil bilimi kafedrasynyň müdiri, pedagogika ylymlarynyň kandidaty.

Saparmyrat Hydyrow – Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň Rus diliniň nazaryýeti we amalyýeti kafedrasynyň müdiri, filologiya ylymlarynyň kandidaty.

Mähri Perdeliýewa – Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň Arheologiýa we etnologiýa kafedrasynyň müdiri, taryh ylymlarynyň kandidaty.

Gurbangül Myradowa – Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň Türkmen dili kafedrasynyň müdiri, filologiya ylymlarynyň kandidaty.

Jepbarmämmet Gökleňow – Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň Ýakyn Gündogar dilleri kafedrasynyň dosenti, filologiya ylymlarynyň kandidaty.

Täzegül Ymamgulyýewa – Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň Jemgyýeti öwreniş ylymlary kafedrasynyň dosenti, taryh ylymlarynyň kandidaty.

Oguljennet Durdymuhammedowa – Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň Daşary ýurt edebiýaty kafedrasynyň uly mugallymy, filologiya ylymlarynyň kandidaty.

Editorial Board Structure of Journal:

Head of the Editorial Board:

Maksat Charyyev – Rector of Dovletmammet Azadi Turkmen National Institute of World Languages, Candidate of Pedagogics.

Editorial Board members:

Ali Gurbanov – the head of the Department of Foreign Literature, Dovletmammet Azadi Turkmen National Institute of World Languages, Doctor of Pedagogics, Professor.

Hezretguly Durdyyev – the deputy director for scientific work, Magtymguly Institute of Language, Literature and National Manuscripts of the Academy of Sciences of Turkmenistan, Doctor of Philology.

Narbibish Shammayeva – the head of the Department of the Romance-Germanic Languages and Literature, Teaching Methodology, Seyitnazar Seydi Turkmen State Pedagogical Institute, Doctor of Philology, Associate Professor.

Amanmyrat Baymyradov – the senior lecturer of the Department of Turkmen literature, Dovletmammet Azadi Turkmen National Institute of World Languages, Doctor of Philology.

Johanna Mierendorff – Professor of Social Pedagogics, Martin Luther Halle-Wittenberg University.

Alisher Abijanov – the head of the Center for Retraining and Improvement of Pedagogical Workers, Uzbekistan State World Languages University, Candidate of Philosophy, Associate Professor.

Tagandurdy Tagandurdyyev – the head of the Department of Linguistics, Dovletmammet Azadi Turkmen National Institute of World Languages, Candidate of Pedagogics.

Saparmyrat Hydryov – the head of the Department of Theory and Practice of the Russian Language, Dovletmammet Azadi Turkmen National Institute of World Languages, Candidate of Philology.

Mahri Perdeliyeva – the head of the Department of Archeology and Ethnology, Magtymguly Turkmen State University, Candidate of History.

Gurbangul Myradova – the head of the Department of the Turkmen Language, Dovletmammet Azadi Turkmen National Institute of World Languages, Candidate of Philology.

Jepbarmammet Goklengov – Associate Professor of the Department of the Near Eastern Languages, Dovletmammet Azadi Turkmen National Institute of World Languages, Candidate of Philology.

Tazegul Ymamgulyyeva – Associate Professor of the Department of Social Sciences, Dovletmammet Azadi Turkmen National Institute of World Languages, Candidate of History.

Oguljennet Durdymuhamedova – the senior lecturer of the Department of Foreign Literature, Dovletmammet Azadi Turkmen National Institute of World Languages, Candidate of Philology.

Состав Редакционного совета журнала:

Председатель Редакционного совета:

Максат Чарыев – ректор Туркменского национального института мировых языков имени Довлетмаммета Азади, кандидат педагогических наук.

Члены Редакционного совета:

Али Гурбанов – заведующий кафедрой зарубежной литературы Туркменского национального института мировых языков имени Довлетмаммета Азади, доктор педагогических наук, профессор.

Хезретгулы Дурдыев – заместитель директора по научной работе Института языка, литературы и национальных рукописей имени Махтумкули АНТ, доктор филологических наук.

Нарбишиш Шаммаева – заведующая кафедрой романо-германских языков и литературы, методики преподавания Туркменского государственного педагогического института имени Сейитназара Сейди, доктор филологических наук, доцент.

Аманмырат Баймырадов – старший преподаватель кафедры туркменской литературы Туркменского национального института мировых языков имени Довлетмаммета Азади, доктор филологических наук.

Йоханна Миерендорфф – профессор социальной педагогики Галле-Виттенбергского университета имени Мартина Лютера.

Алишер Абиджанов – директор Центра переподготовки и повышения квалификации педагогических кадров Узбекского государственного университета мировых языков, кандидат философских наук, доцент.

Тагандурды Тагандурдыев – заведующий кафедрой языкоznания Туркменского национального института мировых языков имени Довлетмаммета Азади, кандидат педагогических наук.

Сапармырат Хыдыров – заведующий кафедрой теории и практики русского языка Туркменского национального института мировых языков имени Довлетмаммета Азади, кандидат филологических наук.

Мяхри Перделиева – заведующая кафедрой археологии и этнологии Туркменского государственного университета имени Махтумкули, кандидат исторических наук.

Гурбангуль Мурадова – заведующая кафедрой туркменского языка Туркменского национального института мировых языков имени Довлетмаммета Азади, кандидат филологических наук.

Джепбармаммед Гокленов – доцент кафедры ближневосточных языков Туркменского национального института мировых языков имени Довлетмаммета Азади, кандидат филологических наук.

Тазегуль Имамкулиева – доцент кафедры общественных наук Туркменского национального института мировых языков имени Довлетмаммета Азади, кандидат исторических наук.

Огулдженнет Дурдымухаммедова – старший преподаватель кафедры зарубежной литературы Туркменского национального института мировых языков имени Довлетмаммета Азади, кандидат филологических наук.

FILOLOGIÝANYŇ MESELELERİ

Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň ylmy-usuly elektron žurnaly

№3 (5) 2025

Üç aýda bir gezek çykýar.
2024-nji ýylyň sentýabr
aýyndan bări türkmen, iňlis,
rus dillerinde neşir edilýär.

Žurnalyn baş redaktory
Maksat Çaryyew

Jogapkär kätip
Dursunjemal
Janmürzäýewa

Salgysy: Aşgabat şäheri,
Aba Annayev köçesi, 47.
Telefon: (+993 12) 36-90-83;
faks: 36-89-08
Elektron salgysy:
filologyanymeseleleri@
gmail.com
Internet saýty:
www.datmddi.edu.tm

Žurnalala gelen golýazmalar,
suratlar yzyna
gaýtarylmaýar, olara jogap
hem-de syn berilmeyär.

© Döwletmämmet Azady
adyndaky Türkmen milli
dünýä dilleri instituty, 2025.
© «Ylym» neşiryaty, 2025.

ISSUES OF PHILOLOGY

Scientific and Methodological
Electronic Journal of
Dovletmammet Azadi
Turkmen National Institute
of World Languages

№3 (5) 2025

Published every three
months.

Since September, 2024 the
journal is published in the
Turkmen, English, Russian
languages.

Editor-in-Chief
Maksat Charyyev
Responsible secretary
Dursunjemal
Janmurzayeva

Address: bld. 47, Aba
Annayev Street, Ashgabat.
Telephone: (+993 12) 36-90-83;
fax: 36-89-08
E-mail:
filologyanymeseleleri@
gmail.com
Internet website:
www.datmddi.edu.tm

Manuscripts and pictures
submitted to the journal are
not given back; responses
and reviews are not given to
them.

ВОПРОСЫ ФИЛОЛОГИИ

Научно-методический
электронный журнал
Туркменского
национального института
мировых языков имени
Довлетмаммета Азади

№3 (5) 2025

Выходит один раз в три
месяца.

Журнал издается с
сентября 2024 года,
выходит на туркменском,
английском, русском
языках.

Главный редактор журнала
Максат Чарыев
Ответственный секретарь
Дурсунджемал
Джанмурзаева

Адрес: город Ашхабад,
улица имени
Аба Аннаева, 47.
Телефон: (+993 12) 36-90-83;
факс: 36-89-08
Электронный адрес:
filologyanymeseleleri@
gmail.com
Интернет-сайт:
www.datmddi.edu.tm

Присланные рукописи
авторских статей обратно
не возвращаются. Редакция
не несет ответственности
за содержание публикаций
и не осуществляет их
рецензирование.

© Туркменский
национальный институт
мировых языков имени
Довлетмаммета Азади,
2025.
© Издательство «Ylym»,
2025.

Redaktor *N. Kakalyýewa, M. Gurbanow, Ç. Çaryýew*
Teh. redaktor *Ý. Peskowa*
Kompýuter bezegi *O. Handöwletowa*

Elektron goýberiliše rugsat edildi 09.09.2025.
A - 117068. Ölçegi 60×84 $\frac{1}{8}$. Edebi garnitura.
Çap listi 7,5. Şertli çap listi 7,0. Hasap-neşir listi 3,53.
Neşir № 105.

ISSN 3079-9449 (Onlaýn)
TDS-7.9-95
TDS-7.4-95
TDS-7.56-2002
TDS-7.60-2003

Türkmenistanyň Ylymlar akademiýasynyň «Ylym» neşirýaty.
744000. Aşgabat, 2011-nji (Azady) köçe, 61.

**GARAŞSYZLIK BITARAPLYK YLYM-BILIM PARAHATÇYLYK DILLERI YNANYŞMAK YÖRRELGELERI DÜNYÄ DILLERI
JENGÝYETI ÖWRENİŞ PEDAGOGIKA OKATMAGYŇ USULYÝETI YLMIY TÄZELIKLER TEHNOLOGIYA HYZMATDAŞLYK**

**GARAŞSYZLIK BITARAPLYK YLYM-BILIM PARAHATÇYLYK DILLERI YNANYŞMAK YÖRRELGELERI DÜNYÄ DILLERI
JENGÝYETI ÖWRENİŞ PEDAGOGIKA OKATMAGYŇ USULYÝETI YLMIY TÄZELIKLER TEHNOLOGIYA HYZMATDAŞLYK**